● 9 ИШЧИ ТАШАББУСИ ҚУЛОЧ ЁЙМОҚДА

Шундай ҳамкасбларим бор

Беш йилликни бажарганимга мана роса бир йилдан ошди. Ҳозир 1976 йил ҳисобига маҳсулот бераяпман. Мен бундай ютуқларга асосан иш соатларидан унумли фойдаланиш ҳисобига эришяпман. Тўқув дастгоҳларига хизмат қилиш муддатини қисқартириш вақтдан ўзиб меҳнат қилиш имконини бермоқда. Мен ишлаётган цех шаҳримиз савдо тармоқларига турли рангда тобланувчи ленталар етказиб беради. Беш йилликда тўқиган ленталарим 50 минг метрдан ошиб кетди.

Дастлаб ишга келганимда бешта дастгоҳни базўр бошқарар эдим. Эндиликда планда кўрсатилган 19 ўрнига 24 дастгоҳни бемалол бошқаряпман. Бу эса ойига минглаб метр ленталар тайёрлашимни таъминламоқда. Цехимизнинг энг илғор ишчиси Мамлакат Расулова билан ўзаро меҳнат мусобақасини давом эттираяпман. Иккаламиз ҳам шу беш йилликнинг ўзида яна бир беш йиллик топшириқни адо этишга аҳд қилганмиз.

Яқинда барча имкониятларимни ҳисоблаб чиқиб шундай қарорга келдим. Дастгоҳларимнинг бир меъёрда ишлашини таъминлаш билан юқори меҳнат унумдорлигига эришаман. Маҳсулотларнинг эса сифатини бир мунча яхшилайман.

Ҳар куни республикамизнинг турли бурчакларидаги меҳнат кишиларининг беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун бошланган курашда эришаётган ютуқлари тўғрисида хушхабарлар келиб турибди. Бу эса биз ишчиларни янги зафарларга илҳомлантиради.

Тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йилида зиммамизда улкан вазифалар турибди. Бу режаларни ортиғи билан бажариш учун бутун имкониятларни ишга солаяпмиз. Бизнинг тўқув цехимиз фирмада энг илғор коллективлардан бири ҳисобланади. Ҳар ойда пландагидан ташқари минглаб метр ленталар ишлаб чиқаришга муяссар бўлаяпмиз. Юбилей йилида мен 3 ёш тўқувчига касб сирларини ўргатишга сўз берганман.

Корхонамизда ҳаммаси бўлиб 41 киши беш йиллик планларини бажарганликлари тўғрисида рапорт беришди. Улар қаторида Шаҳри Шоабдураҳмонова, Зулфия Зикриллаева каби ҳамкасбларим бор. Мен ва менинг кўплаб ҳамкасбларим бутун имкониятларимизни ишга солган ҳолда 1976 йил планини Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик тўйи арафасида бажаришга эришамиз. Бу бизларнинг олтин тўйга тайёрлаган муносиб туҳфамиз бўлади.

Н. КАМОЛИДДИНОВА,
«Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасининг тўқувчиси.

Бугун республикамиз пойтахтида

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 84 (2372). 10 ЧОРШАНБА АПРЕЛЬ, 1974 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Тошкент — мамлакатга

МИЖОЗЛАР МАМНУН

Холодильник заводи коллективи республикамиз, шунингдек, қардош республикаларга ўз маҳсулотларини етказиб бераяпти. Заводдан деярли ҳар куни бир неча юз рўзғор буюм буюртмачиларга жўнатилади.

Бугун

ҚАРДОШ ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИГА «ОАЗИС-2» МАРКАЛИ 140 ХОЛОДИЛЬНИК ЖЎНАТИЛДИ. САМАРҚАНД ОБЛАСТИГА ЭСА 280 ТА ХОЛОДИЛЬНИК ЮБОРИЛДИ. Айни кунларда завод ишчилари Қарши ва Янгиер шаҳарлари меҳнаткашларидан олинган буюртмани тайёрламоқдалар.

Шаҳримиз корхоналарининг ишчи-хизматчилари республикамиз юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани қизитиб юборишди.

СУРАТДА: «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг 2-цехи мотористкаси коммунистик меҳнат зарбдори Дилбар Алиева. У кунлик нормасини 150 процентдан ошириб бажармоқда.

И. Шоиноғомов фотоси.

Шаҳар — қишлоққа

КУЧЛИ ДВИГАТЕЛЛАР

Бугун

«Узсельхозтехника» бирлашмаси Тошкентдаги ремонт-механика заводи коллективи дала меҳнаткашларига кучли дизель двигателларининг катта партиясини юборди. Корхона меҳнатчилари пролетариат доҳийси В. И. Ленин туғилган кунининг 104 йиллигига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашаяпти. Улар шу кунгача планга қўшимча равишда юзта двигателни ремонтдан чиқаришга аҳд қилган эдилар. Бу маррага муддатидан илгари эришилди. Сифатли ремонтдан чиқарилган минглаб двигателлар шу баҳор фаслида экиш мавсумида тракторларга ўрнатилди.

— Қишлоқ меҳнаткашларининг буюртмасини бажариш учун коллективимиз бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда,— дейди мотор ремонти цехи бошлиғи Н. Г. Алимов.

20 апрель „Қизил шанбалик"

Меҳнат байрамига тараддуд

В. И. Ленин туғилган кунининг 104 йиллиги ва Ўзбекистон ССР ҳамда Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг ярим асрлик юбилейи шарафига 20 апрель куни коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги қимматли ташаббусга Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводининг кўп кишилик коллективи ҳам якдиллик билан қўшилди.

Корхонада илғор саноат корхоналари ишчи коллективлари бошлаган ташаббус кенг муҳокама этилди. Бунда ремонт-механика цехи ишчилари фаоллик кўрсатишди. Улар меҳнат байрами куни тежаб қолинган хом ашё ва материаллар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш ташаббуси билан чиқдилар. Уларнинг бу ҳаракатини заводнинг барча цех ва бўлимлари ишчилари ҳам қизғин қўллаб қувватлашди.

Ҳозирги кунларда корхонада меҳнат байрамига қизғин тайёргарлик кўриляпти. 20 апрель куни эрталабдан машинасозлар ўзларининг иш жойларини эгаллаб, шу куни юксак меҳнат кўтаринкилиги билан ишлаш иштиёқини билдирдилар. Шанбалиқ ўтаётганлиги ҳақида завод радиоузелидан хабарлар эшиттириб, туриладн. «Чақмоқ»нинг махсус сонлари чиқарилади.

Шу куни завод ишчилари беш комплект тўқимачилик машиналари тайёрлашга қарор қилдилар. Завод территориясида катта ҳажмда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилади. Ишлаб чиқаришдан тушган маблағнинг бир қисми беш йиллик фондига ўтказилади.

Тежалган хом ашёдан

«Узсельхозтехника»нинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба-ремонт механика заводи коллективи юбилей йилида фидокорона меҳнат қилиб, қувончли ютуқларни қўлга киритмоқда. Ремонтчилар белгиловчи йилда деҳқонларимиз буюртмаларини тез ва соз бажариш билан бир қаторда, иқтисодий тежамкорлик режимига ҳам қатъий амал қилмоқдалар.

Завод коллективи москваликлар ва шаҳримиздаги бир қатор илғор саноат корхоналари ишчиларининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, 20 апрель куни меҳнат байрамини намунали ўтказишга бел боғлади. Шу куни улар қишлоқ устахоналари учун мўлжалланган 40 тонналик гидравлик пресслардан 6 тасини ишлаб чиқаришади, 7 та трактор детали сифатли ремонт қилинади.

Барча қатори

Барча корхоналар коллективлари қатори «Ташпромстрой» трести бинокорлари ҳам Бутуниттифоқ коммунистик шанбаликни намунали ўтказиш учун катта ҳозирлик кўришмоқда. Меҳнат байрамида трестдан 1200 бинокор иштирок этади. Улар шу куни асосан чинни металл-фурнитура заводлари, қуёш тўсқич қурилмалар заводининг иккинчи навбати, мебель комбинати каби ўнлаб объектларда меҳнат қилишади.

Трест бинокорлари қизил шанбаликдан тушган 3 минг сўмни беш йиллик жамғармасига ўтказишга аҳд қилишди. Улар меҳнат байрамида шаҳримизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида ҳам қатнашиб, 500 дан зиёд дарахт ва гул кўчатлари ўтқазадилар.

Режалар белгиланди

5-ғишт заводлари бошқармаси коллективи коммунистик шанбаликка катта тайёргарлик кўрмоқда. Куни кеча бошқармада ана шу меҳнат байрамида қилинадиган иш режалари белгилаб олинди.

Бошқармадан 560 киши қизил шанбаликда қатнашади. Улар шу куни асосан ўз иш жойларида меҳнат қилиб, 283 минг донадан зиёд пишиқ ғишт ишлаб чиқарадилар. Шунингдек, юздан ортиқ инженер-техник ходимлар завод территориясида кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш ишларини бажарадилар. Шу куни улар 600 туп мевали ва манзарали, 2500 туп турли хил гул кўчатлари ўтқазадилар.

● Янгиликдан хабарингиз борми?

ЭНГ КАТТА АВТОДРОМ

Бугун

Чилонзор массивидаги «Комсомол 40 йиллиги» маданият ва истироҳат боғида шаҳримизда энг катта автодром қуриб бўлинди. Бунёдкорлик ишларини москвалик мутахассислар олиб бордилар. Қурилиш ишлари бутун қиш бўйи давом этди. Мутахассислар бундан ташқари замонавий еттита аттракцион қурмоқдалар. Барча техника воситаларини Ейск шаҳридаги аттракцион заводи коллективи етказиб берди.

Оромгоҳда дам олувчиларни кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Боғда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ишлари кенг кўламда олиб борилмоқда. 500 туп манзарали ва мевали дарахт кўчатлари, бир неча минг туп гул кўчатлари ўтқазилди. «Чилонзор» ресторанига қарашли катта мороженоехона қурилиши ниҳоясига етказилмоқда.

ОНА-ВАТАНГА МУҲАББАТ

Республикамизда ёш йигитларни Совет Армияси сафига кузатишдан олдин «Чақирилувчилар куни» ўтказиш анъанага айланиб қолган.

Бугун

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ КУПГИНА РАЙОНЛАРИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА ЧАҚИРИЛУВЧИ ЁШЛАРНИНГ ПАРТИЯ, УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ВЕТЕРАНЛАРИ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ НОВАТОРЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВЛАРИ БУЛДИ.

Республика кўрлар жамиятининг маданият саройида Чилонзор район ёшлари тўпландилар. Бу ерда район ҳарбий комиссари, полковник И. Н. Мирзамуҳамедов, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Н. И. Артинский, Улуғ Ватан уруши йилларида Белоруссияда партизанлар отряди штаби бошлиғи бўлган, запасдаги майор В. П. Вавков, ҳарбий хизматга чақирилувчи Н. А. Медведев ва бошқалар сўзга чиқдилар.

СУРАТДА: «Узбексельмаш» заводи 4-цехининг зарбдор токари коммунист Владимир Добринин. У смена топшириқларини 120—130 процент бажармоқда.

ЖАҲОН КЎРГАЗМАСИГА

Шу йил Мексикада очиладиган халқаро кўргазмада Тошкент «Модалар уйи» тайёрлаётган турли хил миллий кийимлар ҳам намойиш қилинади.

Бугун

ЧЕВАРЛАР ЎЗЛАРИ ТАЙЁРЛАГАН МАҲСУЛОТЛАРНИНГ БИР ҚИСМИНИ МЕХИКОГА ЖЎНАТДИЛАР. Маҳсулотлар орасида хонатласдан кўйлаклар, беқасамдан тикилган миллий кийимларнинг ўндан ортиқ хили бор. Шунингдек, учта мавсумий аёллар ва эркаклар пальтоси ҳамда миллий газмоллардан тайёрланган ҳар хил фасондаги оқшом либослари халқаро кўргазмага юборилди.

«ЦЕНТРОТЕКС» НАМОЙИШ ҚИЛМОҚДА

Чехословакиянинг «Центротекс» ташқи савдо корхонаси ўз маҳсулотини 120 мамлакатга етказиб бермоқда. Бу мамлакат экспортининг талайгина қисми Совет Иттифоқига тўғри келади. Чехословакия мастерлари 1975 йилда СССРга етказиб бериш учун тиккан кийим-кечак намуналарининг катта қисми 8 апрель куни ЧССРнинг Москвадаги элчихонасида намойиш қилинди.

«Центротекс» уйда, ишда, дам олиш чоғида, тантанали маросимларда кийиш учун мўлжалланган кийим-кечак намуналарини Москвадан ташқари Минск, Кишинёв, Тошкентда ва бошқа шаҳарларда намойиш қилишни мўлжалламоқда.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШГА БАҒИШЛАНГАН РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети капитал қурилиш плани ва социалистик мажбуриятлари қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқди. Республикада капитал қурилиш катта ҳажмда тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Беш йилликнинг белгиловчи — 1974 йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 16 процент кўп капитал маблағлар ўзлаштирилди.

Шу билан бирга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети капитал қурилиш бўйича 1974 йилги социалистик мажбуриятлар ва давлат плани зўр-базўр бажарилаётганлигини таъкидлаб ўтди. 1 квартал планида кўзда тутилган баъзи ишлаб чиқариш қувватлари ва объектлари ишга туширилмади. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги пудрат қурилиш-монтаж ишлари квартал планини бажармадилар. Натижада капитал маблағларнинг тегишли самарадорлигига эришилмаяпти. Ишларни сифатсиз бажариш фактлари бор.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети йилнинг биринчи ярмида капитал қурилиш соҳасидаги иш якунлари юзасидан республика кенгашини чақиришга қарор қилди. Кун тартибига:

— 1974 йилги социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ва йиллик капитал қурилиш планларини муваффақиятли тугаллашни таъминлаш вазифалари тўғрисидаги масала қўйилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев шу масала юзасидан докладчи қилиб тасдиқланди.

Кенгашда бу масала юзасидан Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги (ўртоқ Омеров), Қишлоқ қурилиши министрлиги (ўртоқ Носиров), Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги (ўртоқ Мамарасулов), Автомобиль йўлларини қуриш ва ишлатиш министрлиги (ўртоқ Қаюмов), Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги (ўртоқ Бородавко), «Главташкентстрой» (бошлиғи ўртоқ Саркисов), Узглавводстрой (бошлиғи ўртоқ Чернов), Главсредазирсовхозстройнинг (бошлиғи ўртоқ Ҳамроев) ва «Узколхозстрой» бирлашмасининг (раиси ўртоқ Ашуров) ҳисоботларини тинглашга қарор қилинди.

● *Ҳамшаҳарлар, сизлар учун*

ШОФЕРЛАР ХИЗМАТИДА

Марказлаштирилган юк ташиш трестининг 3-автомобиль комбинати шофёрлари яқинда икки қаватли ошхонага эга бўлдилар. Ҳўрандаларга 120 ўринли ошхона хизмат кўрсата бошлади.

Автохўжалик ишчилари учун ҳар куни тонгданоқ нонушта тайёрланади. Тушки овқат ҳам ўзининг ҳилма-ҳиллиги билан ҳўрандаларга жуда манзур бўлмоқда. Улар ошпазларнинг хизматларидан мамнун эканликларини билдирмоқдалар. Ҳар жума куни эса кондитер ва ярим тайёр маҳсулотлари савдо-кўргазмаси ташкил қилинади.

1 май байрами арафасида яна бир ошхона ҳамшаҳарларимизга хизмат қила бошлайди. У Қўйлиқ массивидаги савдо марказида жойлашган ошхона бўлиб

Бугун

бу ерга замонавий жиҳозлар ўрнатишга киришилди. Асосий залдан ташқари, бу ерда иккита зиёфат зали ҳамда ёзги чойхона бўлади.

ТАЛАНТЛАР БЕЛЛАШУВИ

Бугун

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДАГИ МАДАНИЯТ УЙЛАРИ ВА КОРХОНАЛАР МАДАНИЯТ САРОЙЛАРИ ТАЛАНТЛАРИНИНГ КЎРИГИ ТАМОМ БЎЛДИ. БУ МАДАНИЙ ТАДБИР СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ЭДИ.

Икки кун давом этган кўрикда ҳаваскорлик коллективлари Совет Ўзбекистонининг социализм давридаги ютуқлари ва шуҳратини тараннум этувчи адабий композицияларни ижро этдилар. 5-маданият уйи ҳаваскорлари тайёрлаган «Ўзбекистон қардош халқлар оиласида» деб аталган композиция мазмунли бўлди. Унда ҳаваскорлар турли халқларнинг миллий қўшиқ ва рақсларини усталик билан ижро этишди. Шунингдек Усмон Юсупов номли маданият уйи ҳаваскорлари ижро этган «Гулла, яшна Ўзбекистон» композицияси ҳам томошабинларда яхши таассурот қолдирди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

▲ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 9 апрель куни Кремлда Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри шайх Мужибур Раҳмонни қабул қилди. Л. И. Брежнев билан М. Раҳмон ўртасида дўстона ва самимий вазиятда ўтган суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Бангладеш Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантириш йўллари тўғрисида, шунингдек ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим проблемалари хусусида фикрлашиб олинди. Фикрлашув муҳокама қилинган масалалар юзасидан иккала томоннинг позициялари тамомила бир хил эканлигини кўрсатди.

▲ Кеча Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Мужибур Раҳмон Москвадан Ватанига жўнаб кетди.

ХОККЕЙ

Бугун

Хельсинкида шайбали хоккей бўйича жаҳон ва Европа чемпионатининг марказий учрашувларидан бири бўлади. Пешқадамлар — СССР ва ЧССР терма командалари ўзаро беллашадилар.

Кеча Швеция хоккейчилари ГДР терма командасини 10:1 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Финляндия — Польша учрашуви 2:2 ҳисобида дуранг натижа билан тугади.

Пойтахтимиз гўзал ва кўкаламзор бўлсин!

Кўчаларга файз киритиб

Фрунзе район меҳнаткашлари шу кунгача 61 минг дарахт, 52 минг яшил тўсиқ ва 410 минг туп ранг-баранг гул кўчатлари ўтқазишди. Район уй-жой бошқармаси азаматлари 1153 дона дарахт, 4 мингдан ошиқ яшил тўсиқ ва 6 минг гул кўчатлари экишди.

Райондаги Богдан Хмельницкий кўчасида жойлашган 19-ЖЭКка қарашли 46 ва 69-уйларда яшовчи хонадонлар шанба ва якшанба кунлари ўтказилаётган ҳашарда актив иштирок этмоқдалар. Улар кўплаб мевали ва манзарали дарахт ўтқазиб, бинолари атрофини кўкаламзор ва озода манзилга айлантиришмоқда. Яшил тўсиқлар ўтқазиш плани 150 процент қилиб бажарилди.

Шаҳарда биринчи

«Тельман» номли истироҳат боғи 12 апрель космонавтлар куни ҳамшаҳарларимизни қабул қилади. Боғ хизматчилари бу йилги мавсумга қизғин тайёргарлик кўришди. Улар 18, 64, 71-мактаблар ёрдами билан 200 туп дарахт, 300 туп яшил тўсиқ ва 2 мингдан ортиқ кўп йиллик гуллар ўтқазишди. Кўкаламзорлаштириш ишчиларидан Е. С. Петренко, А. В. Шалаева, О. П. Гашниковалар ҳамкасбларига ўрнак бўлишди.

Бугун

паркдаги «Оймома боғ» ҳам тўла ремонтдан чиқарилди.

Истироҳат боғи очиладиган куни Куйбишев район мактаб ўқувчилари «Бизни космос чорлайди» деган темада кеча ўтказишади. Унда спортчи ўқувчилар иштирок этишади, авиамоделчилар мусобақаси бўлиб ўтади. Кечқурун эса, ҳар хил ўйинлар, эстрада концертлари, кинолекторийлар ташкил этилади.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

Киров район меҳнаткашлари шанба ва якшанба кунлари умумхалқ ҳашарига чиқдилар. Ҳашарда 82 минг киши иштирок этди. Шу куни ўн минг дарахт ва 20 минг яшил тўсиқлар экилди. Ҳашарчилар ихтиёрида 77 та машина бўлиб, 308 тонна ахлат олиб чиқиб ташланди.

Бу йил районда 9 та хиёбон ташкил қилинади. Ҳозиргача шулардан 8 таси бунёд этилиб, 7 минг манзарали ва мевали дарахт ўтқазилди. Район меҳнаткашлари пландан ташқари яна 30 минг дарахт ва 50 минг яшил тўсиқлар экишга ваъда қилишиб, ҳар куни ҳашар ўтказишмоқда. «Ўзбекэнергоремонт», Ўрта Осиё педиатрия институти, ҳисоб-кредит техникуми, 1, 2-Кисловодск, Карл Маркс, «Отчопар», «Обод» маҳаллалари, айниқса актив иштирок этишмоқда.

Киров районидаги 5-стоматология поликлиникасининг коллективи шифохона территориясини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш юзасидан катта тадбирларни амалга оширмоқда.

СУРАТДА: навбатдаги шанбаликда.

БИР ТАН, БИР ЖОН БЎЛИБ

Октябрь район меҳнаткашларининг барча тошкентликларга қарата шаҳримизни кўркам ва обод қилиш борасидаги мурожаатларига лаббай деб жавоб берган Ленин район меҳнаткашлари планни аллақачон бажариб, олинган 4 минг дарахт ўтқазиш мажбуриятини ҳам бажардилар. Шанба ва якшанба кунлари ўтказилган ҳашарда 30 минг ҳашарчи иштирок этди. Электрон техника, Октябрь революцияси заводлари, «Учқун» фирмаси, олий ўқув юртлари студентлари Новополторацкий, 26 Боку комиссари, Полторацкий, Т. Шевченко ва Кафанов кўчаларини чиқиндилардан тозалаб, 40 тоннага яқин ахлатни 170 машина ёрдамида шаҳар чеккасига чиқариб ташладилар.

● Беш йиллик зарбдорлари

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

«Ташхимсельмаш» заводи коллективининг 1974 йилга олган социалистик мажбуриятларида «ОВХ-14» машинасини Давлат «Сифат белгиси»га топшириш каби муҳим вазифалар белгиланган.

Заводнинг биринчи механика цехи билан 7-цех коллективи ўртасида ўзаро мусобақа шартномаси имзоланди. Мусобақа шартномасида кўрсатилганидек, ҳар икки цех коллективи ўзаро тажриба алмашиш, илғор иш усулларини тадбиқ қилиш асосида юқори меҳнат унумдорлигига эришиш ва маҳсулот сифатини яхшилаш каби муҳим техник-иқтисодий вазифаларни амалга ошириши керак. Машинанинг кўпгина деталлари заводнинг биринчи механика цехида тайёрланади. Шунинг учун ҳам, буюртмаларни ўз вақтида сифатли тайёрлаш шу цех коллективининг ҳаракатига боғлиқ. Лекин цех кейинги пайтларда негадир оқсаб келаётган эди. Маълум бўлишича, цехга ўз вақтида хом ашё етказиб берилмаслиги туфайли, ойнинг охирига келиб шошма-шошарликка йўл қўйилиши натижасида, маҳсулотнинг сифатига ҳам путур етаётгани аниқланди. Цех коллективига дарҳол 7-цехнинг ишчилари ёрдамга келди. Айни иш қизғин маҳалда цехнинг 3 ишчиси бетоб бўлиб, улар ишлаётган фрезерлик дастгоҳлари тўхтаб қолган экан. 7-цех ишчилари механика цехида ишни икки сменада ташкил қилишга ёрдам бердилар. Бу йўл бекорга кетган вақтни қувиб етиш мумкин бўлди. Айни пайтда, монтажчилар ҳам ўз вақтида зарур деталлар билан таъминланди. 7-цех ишчилари фақат ёрдам бериш билангина кифояланиб қолмади. Улар биринчи механика цехида бир вақтнинг ўзида иккита фрезерлик дастгоҳида ишлаётган Иброҳим Комилов ва Фарид Хисомуддиновларнинг иш тажрибасидан ўрганди. Моҳир фрезерчилар керакли деталларни шундоққина дастгоҳнинг ёнига тартиб билан териб қўйишибди. Бу эса уларга вақтдан ўзиб ишлаш учун қулайлик яратиб бераётган экан. 7-цехнинг фрезерчилари И. Беляев ва Д. Гусевлар бу усулни ўз цехларида синаб кўриб катта ютуқларни қўлга киритишди.

7-цех коллективи заводда бошланган ўзаро социалистик мусобақада ғолиблик қилаётган бўлса ҳам, йиғувчи-слесарлар бригадаси меҳнат қилаётган участка бироз оқсаб қоларди. Бу участкага, 1-механика цехининг илғор йиғувчи-слесарлари Одил Муқимжонов ва Фарид Гумиров ёрдамга келишди. Слесарлар бригадаси қайтадан ташкил қилиниб, ҳар бир ишчининг қобилиятига қараб иш тақсимлаш усули йўлга қўйилди. Бу билан Қосим Гилязетдинов бошлиқ йиғувчи-слесарлар бригадаси ҳам илғорлар сафига қўшилди. Шунингдек, 1-механика цехининг пайвандчилари 7-цех коллективи ҳузурида бўлиб, машинанинг химиявий моддалар қўйиладиган бакларини пайванд қилишдаги илғор иш тажрибаларини ўрганишди ва цехда ярим автоматик пайвандлаш усулини жорий қилиш асосида машинанинг вентиляция қисмини пайванд қилиш ишларини илгарисига нисбатан икки марта тезлаштиришди.

Бундай тажриба алмашиш усули «Ташхимсельмаш» заводининг барча цех, участка ва бригадаларида намунали йўлга қўйилган. Ўзаро меҳнат беллашуви коллектив ютуқларини мустаҳкамлаш билан маҳсулот сифатини ҳам яхшиламоқда. Натижада, «ОВХ-14» машинаси тобора такомиллашиб бораяпти. Бундай такомиллашган машиналар дала меҳнаткашларининг оғирини енгил қилишда қўл келмоқда. Чиндан ҳам, ғўзаларни дефолиация қилишда «ОВХ-14» машинасидан фойдаланган деҳқонлар унинг самолётдан ҳам афзал эканлигини тан олишди. Завод коллективи респубикамиз пахтакорларининг «ОВХ-14» машинасига бўлган талабини ҳисобга олиб, машиналар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ва унинг сифатини яхшилаш чораларини кўриб бораяпти. Машинасозлар бутун имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, пахта йиғим-терими бошлангунча пландагига қўшимча яна 100 та агрегат ишлаб чиқаришга аҳд қилишган.

П. НАЗАРОВ.

„ҚИЗИЛ ШАНБАЛИК“ ТЎЛҚИНИДА

ҚУВАСОЙ. Қувасой цемент комбинатининг коллективи коммунистик шанбалик кунида топшириқдан ташқари 100 тонна цемент, 30 тонна оҳак, 100 мингта шартли шифер плитаси ва 40 тонна қурилиш гипси ишлаб чиқаришга қарор қилди. Шу маҳсулотнинг ҳаммаси тежалган хом ашёдан ҳамда тежалган энергия билан тайёрланади, ишлаб топилган пулни цементчилар беш йиллик фондига топшириш мажбуриятини олдилар.

* * *

НАМАНГАН. «Узэлектропром» бирлашмаси бош корхонасининг ишчилари, инженерлари, техниклари «Беш йиллик белгиловчи йилининг 20 апрелини серунум меҳнат билан нишонлаймиз», деб сўз бердилар. Ильич туғилган кун шарафига заводнинг 1400 дан ортиқ ишчиси станоклар ва поток линиялар ёнида ўрин эгаллайди.

* * *

ГУЛИСТОН. Бўлғуси «Қизил шанбалик» Гулистон тикувчилик фабрикаси ёш коллективининг ҳаётида биринчи шундай шанбаликдир. Шунинг учун ҳам корхонанинг ишчилари ва хизматчилари уни ўтказиш тадбирларини батафсил ишлаб чиқдилар. 20 апрель куни ҳамма тикув агрегатларида энг юқори меҳнат унумдорлигига эришиб, 12 минг сўмликдан ошиқ аъло сифатли маҳсулот чиқаришга қарор қилинди. Савдо ташкилотларига болалар ва хотин-қизларнинг мингта шоҳи кўйлаги, қизлар учун кўп комплект мактаб формаси юборилади.

Ховос темирйўлчилари шанбаликда ишлашга қаттиқ тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар тежалган ёқилғи ҳисобига 12 та поездни юргазишга қарор қилдилар. Бу поездларда 20 минг тонна юк ташилади. «Голодностепстрой» автотранспортчилари В. И. Ленин туғилган кун шарафига зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар.

* * *

АНДИЖОН. Андижон локомотив депосининг ишчилари, инженерлари ва хизматчилари «Буюк почин»га содиқмиз, дейишмоқда. Коллективнинг бўлиб ўтган йиғилишида машинистлардан Б. Йўлдошев, А. Горюнов, М. Каримов 20 апрелда тежаб қолинган ёқилғи ҳисобига ҳақ олмасдан биттадан рейс ўтказиш мажбуриятини олишди. Депода меҳнат қиладиган кишиларнинг ҳаммаси уларнинг таклифини қизғин маъқуллашди.

Пойтуғ пахта заводида шанбалик штаби тузилган. Пахта тозаловчилар Ильич туғилган кун шарафига 50 тонна тола, 8 тонна линт, 96 тонна уруғ тайёрлашга, ускуналарни ремонт қилиш ҳамда завод ва тайёрлов пунктининг территориясини ободонлаштиришга аҳд қилишди.

(УзТАГ мухбири).

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

Новгород чинниси

«Пролетарий» чинни заводида лойиҳадаги қуввати йилига 6 миллион буюмдан иборат биринчи тезкор печь маҳсулот чиқарди. Печь муддатидан бир ой аввал қурилди. Янги печда идиш пишириш вақти одатдаги 32 соат ўрнига 6 соатга қадар қисқартирилди.

Корхонани беш йиллик охирига бориб реконструкция қилиш тугагач, бунда турли-туман чинни идиш тайёрлаш йилига 55 миллион донага қадар кўпаяди. Бу шу йил тайёрланадиганига нисбатан 10 миллион дона кўп.

(ТАСС).

Новгород.

МОСКВА. Останкино манзарали боғдорчилик совхози гуллар етиштирадиган йирик корхонадир. Ҳар куни совхоз савдо тармоқларига кўплаб миқдорда гуллар етказиб беряпти. Бу ерда етиштирилаётган 50 дан ортиқ хилдаги кактуслар харидорларга манзур бўлмоқда.

СУРАТДА: кактус хўжалигининг бошлиғи Зинаида Ивановна Давидова.

В. Кунов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Агротехника картограммалари

Қозоғистон ССР Фанлар академияси тупроқшунослик институтининг олимлари республика тупроқлари таркибидаги микроэлементларни ўрганиш борасида кўп йиллардан бери қилаётган ишларини поёнига етказдилар. Тадқиқотлар натижасида олинган маълумотлар муфассал агротехника картограммаларини тузиш учун замин бўлиб хизмат қилади.

Еттисувда эса картограмма экин ҳосилдорлигини оширишга хизмат қилмоқда. Олимлар бу ернинг тупроғида мис анчагина бўлиб, молибден билан рух етишмаслигини аниқладилар. Шунинг учун хўжаликлар ўғитлардан фойдаланишни тупроқда етишмайдиган микроэлементлар тушадиган қилиб режаламоқдалар.

(ТАСС).

Олмаота.

ТУЛА ОБЛАСТИ. Шчекин химия комбинатининг меҳнаткашлари шу йилда мамлакат далаларига планга қўшимча 32 минг тонна минерал ўғит жўнатишга аҳд қилдилар.

СУРАТДА: ўғитни механизация ёрдамида ортиш.

П. Маслов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

Завод қурилмоқда

Чоржўйда сопол дренаж қувур заводи қурила бошлади. Заводнинг биринчи навбати лойиҳага кўра йилига 8 минг километр қувур чиқаради. Янги саноат объекти яқинида жойлашган Саёт Гил кони шундай қувур тайёрлаш учун хом-ашё бўлиб хизмат қилади.

Ерларнинг заҳини қочириш ва суғоришда, дренаж тармоқларини қуришда ишлатилувчи сопол қувурларга эҳтиёж йил сайин кўпайиб бормоқда. Ҳозир Туркманистон шундай қувурларни бошқа республикалардан олиб турибди. Завод ишга туширилгач, бунга эҳтиёж қолмайди.

(ТАСС).

Чоржўй.

Фан билан амалиёт иттифоқи

Саккизта паррандачилик фабрикаси, 23 та инкубатор — паррандачилик станциялари ҳамда Молдавия чорвачилик ва ветеринария илмий-тадқиқот институтининг филиали бирлашиб «Молдптицепром» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасини ҳосил қилди. У паррандачилик соҳасидаги илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш ва уларни практикаға тезроқ жорий этиш учун тузилган.

Мамлакатдаги катта паррандачилик заводларидан бири — Дубосари наслчилик парранда заводи бирлашманинг бош корхонаси бўлиб қолди. Бу ерда бултурнинг ўзидаёқ 22 миллион дона тухум етиштирилди.

(ТАСС мухбири).

Дубоссари.
Молдавия ССР.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мустақим Юсуповни «Ташсельмаш» заводи ишчи-хизматчилари жуда ҳурмат қилишади. У кўп йиллардан бери заводда самарали меҳнат қилиб келаяпти.

СУРАТДА: Мустақим Юсупов.

С. Маҳкамов ва Т. Каримов фотоси.

16 ИЮНЬ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР КУНИ

УЧ МИНГДАН ОРТИҚ АГИТАТОР

Киров районида сайловолди агитация ва пропаганда ишларини олиб боришда уч мингдан ортиқ агитатор иштирок этаяпти. Улардан кўпчилиги шу кунларда сайловчилар билан дастлабки суҳбатларини ўтказишди. Бу йил районда 45 агитпункт ва клуб ташкил этилди. Айниқса, районда сайлов участкаларнинг сони сайловдан-сайловга ошиб бораётганлиги характерлидир. Агар ўтган маҳаллий Советларга сайловларда Юнусобод массивида тўрт сайлов участкаси ташкил этилган бўлса, бу йил уларнинг сони икки бараварга ортади.

Район партия комитети ва ижроия комитети сайлов участкаларида сайловчиларга маданий хизмат кўрсатиш планини ишлаб чиқди.

Бугун

район партия комитети бюро йиғилишида сайлов агитпунктлари ва клубларининг мудирлари тасдиқланади.

Хатларингизни шарҳлаймиз

ЧОРА КЎРИЛСИН

Шаҳарликлар шу кунларда Тошкентни кўкаламзорлаштириш учун тинмай меҳнат қилишмоқда. Аммо шундай кишилар ҳам учрайдики, улар «яшил дўст»ларимизни кўпайтириш ўрнига уларни чопиб, синдириб, зарар келтиришади. 1-Қорақамиш массивидаги 20-«а» уйда яшовчи Т. Васильченко ана шундай «қўли қичиган»лардан. 13 март куни бу аёл тўсатдан қўлига болта ва арра олиб «ободонлаштиришга» киришиб кетди. У зум ўтмай, бир неча дарахтни чопиб ташлади. Васильченкога ўхшаганларнинг жиловини тортиб қўйиш зарур.

М. СОСЕНКО.

Шуни айтиш керакки, дарахтларни чопиб зарар келтирувчиларга қарши қаттиқ жазо чоралари кўриш лозимлиги ҳақида газетамиз бир неча марта ёзган. Ўйлаймизки, Собир Раҳимов район ижроия комитетидагилар Т. Васильченконинг қилмишини текшириб, зарур маъмурий чора кўришади.

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга оширамиз

Бинокорлик материаллари саноатининг маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1,4 баравар кўпайтирилсин, заводнинг ўзида тайёрлаб чиқарилган маҳсулотлар ва буюмлар, индустриал конструкциялар, шунингдек бино ва иншоотлар вазнини камайтирувчи енгил тўлдиргичлар ишлаб чиқариш кенг кўламда ташкил қилинсин.

(КПСС XXIV съезди Директиваларидан).

Ҳам сифат, ҳам суръат

«Жилстрой» трестига қарашли 3-йирик панелли уйсозлик заводи трест бошқармаларини темир-бетон конструкциялари ва бошқа бинокорлик материаллари билан таъминлайди. Бошқармалар эса, маҳсулотни Қорақамиш, Бешқайрағоч каби массивларда турар жой биноларини қураётган бинокорларга етказиб беради. Мен заводимиз трест монтажчиларини қандай қилиб ўз вақтида маҳсулотлар билан таъминлаётгани, самарадорликни ошириш мақсадида олиб борилаётган ишлар тўғрисида фикр юритмоқчиман.

Ўтган йили йиллик мажбуриятимизда 61,5 минг кубометр темир-бетон маҳсулоти ишлаб чиқариш белгиланган эди. Аммо биз трест бинокорларининг зиммаларига олган қўшимча юксак мажбуриятларини ҳам бажаришлари учун қўшимча мажбурият қабул қилиб, плandан ташқари 2,9 минг кубометр маҳсулот ишлаб чиқардик. Бунга қандай эришдик? Йил бошиданоқ бригада ва цехлар ўртасида социалистик мусобақани авж олдирдик. Коллективимизнинг деярли барча ишчилари шахсий мажбурият олиб меҳнат қилишди. Бу албатта цехларимиз планларини ошириб адо этишига йўл очди. Завод цехлари ўртасидаги мусобақада биринчиликни арматура цехи эгаллади.

Арматура цехи ҳақида алоҳида фикр юритиш лозим. Чунки у бир неча йиллар олдин энг қолоқ коллектив бўлиб, бошқа цехларга ўз вақтида хом ашё етказиб бера олмай, умумий иш суръатимизга салбий таъсир кўрсатар эди. Ҳозирчи? У ерда ҳамма нарса ўзгарган. Аввало коллектив бақувват бўлди, янги техника ва технология билан қуроллантирилди. Айниқса, кейинги икки йил ичида кўп ўзгаришлар содир бўлди. 1972 йилда том ва деворларга ишлатиладиган арматура синчларини тайёрлайдиган ихтисослаштирилган участка ташкил қилиб, унинг моддий-техника таъминотини яхшиладик. Бунгача ишчилар арматурани бир участкадан бошқа участкага алоҳида-алоҳида ташиши туфайли ўша ердаги миноралари кран материалларни ташишига улгура олмас эди. Участкада иш жараёнини бошқача ташкил этдик. Материал ташиш ва юклашни ҳам кранчига топширдик. Цехда иш енгиллашди. Оғир хом ашё ва маҳсулотни ташиш осонлашди. Шунингдек, каркасларни йиғиш ҳам такомиллаштирилди. Натижада бу иш билан шуғулланувчиларнинг иши енгиллашиб, бунга банд бўлган уч ишчининг кучини тежашга муваффақ бўлдик.

Ўтган йили цехда яна бир муҳим ўзгариш содир бўлди. Арматура симларини тайёрлайдиган дастгоҳга маҳсулот етказиб бериш методини ўзгартирдик. Илгари сим боғламини қабул қилиб олгач, уни айланма барабанга ўрар, сўнг дастгоҳларга олиб берардик. Заводда симларни қайта ўрамасликнинг иложи йўқмикан, деган савол туғилди. Узоқ ҳисоб-китоблардан сўнг, биз махсус ғалтак ясадик. Энди сим ўрами ғалтакка кийдириладида тўғри дастгоҳга олиб борилади. Бу цехда ишни енгиллаштириб, суръатни оширди. Икки ишчи кучи тежалди.

Том блокларини тайёрлаш участкасида ҳам қизиқ янгилик жорий этилди. Бу ерда бир вақтда еттита блокни тайёрлаш имконини берадиган мослама яратилди. Бунгача ҳар бир блок алоҳида қолипда тайёрланар, ишлаб чиқариш унумдорлиги паст эди. Заводнинг бош технологи Б. Гройсман ва конструкторлик бюроси бошлиғи А. Цикин иш унумдорлигини ошириш имконини берадиган таклифни илгари суришди.

Ички панелларни вертикаль қолиплаш цехида ҳам жуда яхши янгилик яратилди. Ҳар бир шундай панель атрофи очиладиган юпқа пўлат қутили қолипларда тайёрланар эди. Агар шундай қутиларнинг атрофи шарикли болти бор қутиларнинг устига тўлғазиб бетон қуйилса, унинг оғирлигидан қути кенгаяди. Тўғри, ғалтакнинг нормадагидан 4-5 миллиметр кенгайиши унчалар аҳамиятсиздек туюлади. Лекин бу кўзга кўринмас кенгайиш заводда минглаб панеллар тайёрлашда бир қанча материални ортиқча сарфланишига олиб келади. Цементнинг камёб, қимматлигини айтмайсизми? Кўринмас миллиметрлар ҳам бир йилда ўн тонналаб цементни исроф бўлишига олиб келади. Бизда ғалтакни бетоннинг босимига бардош берадиган қилиб шарикли маҳкамлагичлардан воз кечилди. Тўрт комплекс шундай қолип ясаб, синаб кўрдик. Панелнинг эни лойиҳада белгиланганига мос кела бошлади.

Қолиплашдаги янги мосламалар панелларга қўшимча деталлар жойлаштиришни осонлаштирди, бошқа технология жараёнларининг сифатини ҳам оширди. Шартнома бўйича янги мосламани «Таштекстильмаш» заводида тайёрлайдиган бўлдик. Яқин орада 50 тонна янги қурилма оламиз.

Булар эртанги режаларимиз. Келажак режаларимиз ҳам катта. Масалан 1975 йилда бетон қоришма участкасида бетон тайёрлаш, тушириш ва бошқа жараёнлар автоматлаштирилади. Ҳозир бу билан шуғулланаётган беш кишининг ўрнини икки киши—оператор ва электрик эгаллаб, машина ва автоматларни бемалол бошқара олади. Арматура цехида хом ашёни ташиш ва бошқа ишлар ҳам автоматлар зиммасига юкланади.

1976 йилда шип панелларини ишлаб чиқариш яхшиланади. Ҳозир тайёрлаётганларининг усти бироз нотекис бўлгани учун қурувчилар уни силлиқлашга анча вақт сарфлашяпти. 1976—1977 йилларда икки моделли панеллар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш кўзда тутиляпти. Яъни иккита бир хил мақсадда ишлатиладиган панеллар бир бутунликда тайёрланади. Бундай панелларни ишлаб берадиган қолипларнинг жиҳозлари механизациялаштирилади.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида айтилганидек, иш вақтидан унумли фойдаланиш, техника ва механизмларни оқилона бошқариш орқали ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бизнинг асосий вазифаларимиздандир. Трестимиз коллективи Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик юбилейини муносиб тўҳфалар билан кутиб олишга аҳд қилган. Бинокорларимиз ўз сўзлари устидан чиқишида уларни қурилиш материаллари билан таъминловчи заводимиз коллективининг ҳиссаси каттадир. Уларни ўз вақтида темир-бетон маҳсулотлари билан таъминлаш учун биз Мурожаатда айтилганидек меҳнат қилишга интилмоқдамиз.

Н. ВАЛИЕВ,
«Жилстрой» трести 3-йирик панелли уйсозлик заводи бош инженери.

ИЛҒОРЛАР СЛЁТИ

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»ГА ҚАРАШЛИ 6-ТРЕСТДА ИЛҒОРЛАР СЛЁТИ БЎЛДИ.

«Тўққизинчи беш йиллик — менинг беш йиллигим» шиори остида ўтган слётда 200 га яқин бинокор қатнашди. Трест бошқарувчиси А. И. Тиханчук сўзга чиқиб, биринчи квартал социалистик мусобақасида ғолибликка эришган бинокорларга мукофотлар топширди. Трест партия комитети секретари А. Турчин биринчи кварталда қўлга киритилган ютуқлар ва навбатдаги вазифалар ҳақида доклад қилди.

Бир неча йилдан буён илғорликни эгаллаб келаётган коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи С. Ашуров 33-қурилиш бошқармаси бинокорларининг юбилей объектларидаги ишлари ҳақида гапирди.

ТАРТИББУЗАР ҲАЙДОВЧИЛАР

Маиший хизматдан мамнунмисиз?

ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИНИ ЎҚИБ

Тушлик пайти овқатланиш учун Хадрадаги ошхонага кирдим. Қўшни столда ўтирган гирдиғумдан келган бир йўғон йигит тилла тишини ялтиратиб кабоб кавшаркан шовқинлаб ҳамсуҳбатига деди:

— Э, нимасини айтасан оғайни. Мана тушгача шунча чопиб топганим атиги ўн «қўқон» бўлди. Ишимнинг мазаси йўқ. Одамлар ҳам қурумсоқ бўлиб кетвотти. Ҳали эрталаб десанг биттаси атиги 50 тийин олиб қолсам роса сасиб тушиб кетди. Айтган гаплари қулоғимнинг тагидан кетмаётибди. «Жиғилдонингни тешиб чиқсин» дейди-я, ноинсоф.

— Ваҳ, ҳа, ҳа... Шунга ҳам шунча оҳ-воҳми? Мана чойчақа ундиришни аканг қарағай тешворади. Пулини олиб, қайтимини бермасдан кўзимни лўқ қилиб қараб тураверамаn. Индамай тушиб кетсаку, хўп-хўп. Агар бирон нарса деса боплайман: «Эй ўл, сен ҳам юрган экансан йигитман деб, атиги бир сўм учун пачакилик қиляпсанми?» дейман.

Азбаройи иштаҳам бўғилганидан ўрнимдан туриб кетдим. Бу икки ҳамтовоқнинг суҳбати анчагача эсимдан чиқмади. Қизиқ, кимнинг ҳамияти паст? Ҳалол меҳнати эвазига топган пулининг қайтимини сўраган йўловчими ёки безбетлик ва қўполлик билан чойчақа ундираётган ҳайдовчими? Арзимаган бир-икки сўм пул деб ўз инсоний ҳамиятини ерга урган ўша ҳайдовчига ҳам ачинардим, ҳам айни вақтда ундан нафратланардим.. Давлат машинасини соғин сигир деб ўйлайдиган, ҳалол хизмат қилиш ўрнига «чап чўнтак»ни қаппайтириш ниятида рул ушлаган ҳайдовчилар унда — бунда бўлсада учраб туради. «Тилла тишинг бўлмасин, тилла сўзинг бўлсин», дейди халқимиз. Афсуски, айрим ҳайдовчилар мана шу оддий ҳақиқатни билмайдилар, қўпол гапириб кишиларнинг асабини бузадилар. Редакциямизга келаётган хатларда йўловчилар мана шундай безбет, асаббузар ҳайдовчилардан шикоят қилишади.

— 3 март кеч соат 8-ларда Чилонзор савдо маркази бекатида 6-паркка қарашли 90—67 ТНЖ номерли такси тўхтади. Таксидан охирги йўловчи аёл тушди. Биз ҳайдовчидан «Тинчлик»-кача элтиб қўйишни илтимос қилдик. Аммо у бормайман, деб оёқ тираб туриб олди. Шу ерда турган милиционер йигит унга ноҳақ эканлигини тушунтириб, бизни машинага миндириб юборди. Аммо шу таксига минганимизга пушаймон қилдик. Негаки, ҳайдовчи то манзилга етгунча биздан ранжиб, ҳаётдан нолиб, бўлмағур гапларни гапириб роса асабимизни бузди. Ўзининг айтишича ҳалигина тушган аёлни ҳам Пушкин кўчасида милиционер миндириб юборган экан. Бундан маълумки, фақат милиция ходимлари бор жойдагина унинг машинасига чиқиш мумкин эканда... 6-таксопарк раҳбарлари ўз ҳайдовчиларининг асаббузарлигидан хабарлари бормикан?» —деб ёзади педагогика институти катта ўқитувчиси А. Охунов.

1-касалхона шифокори Фарида Азизова 2-таксопаркка қарашли 45—10 ТНЖ номерли машина ҳайдовчисидан шикоят қилади. Йўловчининг шикоятига қараганда бу шофер уни айтилган манзилга элтиб қўймаган, қўпол муомалада бўлган. Бунинг устига исми-фамилиясини сўрашганида айтмаган. Ўйлаймизки, номлари тилга олинган таксопаркларнинг раҳбарлари асаббузар ҳайдовчиларга тегишли чоралар кўришади.

Кўпгина газетхонлар трамвай-троллейбус бошқармаси ходимлари номига эътирозлар билдиришган. «Кундуз соат иккилар чамасида йўл бошқармаси бекатида одам жуда кўп эди. Ниҳоят узоқ кутилган 8-«А» трамвай имиллаб етиб келди, — деб ёзади газетхон М. Ҳайдаров. — Трамвай лиқ тўлди. Ҳайдовчи трамвайни жуда секин ҳайдар, бунинг устига микрофондан бақириб йўловчиларнинг асабига тегарди. Хадрада вагондан тушаётган бир отахон ҳайдовчига насиҳат қилган эди у бақириб берди: «Насиҳатингизни уйиздагиларга қилинг, туёғингизни шиқиллатинг» деб жеркиди у. Йўловчиларга қўпол муомала қилишга ким ҳуқуқ бердийкан?»

— 20-квартал Чилонзорнинг аҳоли кўп яшайдиган массивларидан бири. Бу ерга 11,6-троллейбуслар ва 29-автобус қатнайди. Аммо шуни айтиш керакки, кварталга транспорт қатнови яхши йўлга қўйилмаган. Айниқса, кечки пайт троллейбуслар «Пионерский» бекатигача, яъни троллейбус паркигача келади холос. Бундан буёғига пиёда кетишга мажбур бўламиз. Транспорт қатнови қачон яхши йўлга қўйиларкин? — деб шикоят қилади йўловчи А. Аҳмадалиев.

Йўловчиларнинг асабига тегишнинг бошқача турлари ҳам бор. Айрим ҳайдовчилар керакми, керак эмасми суриштирмай, ҳатто тақиқланган жойларда ҳам сигнал беришаверади. Педагогика институтининг доценти Самариддин Файзиев ана шундай тартиббузар шофёрлардан шикоят қилган: «Бизнинг институтимиз олдидаги чорраҳада 10-троллейбус нинг охирги бекати жойлашган. Бу ерда тўпланган троллейбус ва автобусларнинг ҳайдовчилари қоидани бузиб, тинмай сигнал чаладилар. Сигналбозлик айниқса кечқурунлари авжига чиқади. Бу эса ўқиш-ўқитиш ишларининг боришига, шунингдек, яқин атрофда яшовчи кишиларнинг асабига салбий таъсир кўрсатмоқда. ГАИ ходимларидан ҳам хафа бўлиб кетади киши. Нега энди бундай тартиббузар ҳайдовчиларга чора кўришмайди».

«Айрим жойларда автобусларнинг қатнов графиги бузилишига баъзи қурилиш ташкилотлари ҳам айбдор. Бизнинг поликлиникамиз олдида қувур кўмиш учун ариқ қазилган. Бошқа жой қуриб қолгандай ариқни кўчанинг нақ ўртасидан қазишди. Натижада 30-автобус маршрути бирданига 6 бекат қисқариб кетди. Ариқни кавлаган ташкилотнинг ходимлари бир ойдан бери бу ердан хабар олишмайди. Бу эса бир ойдан бери йўловчиларнинг асаби бузиляпти, деган гап» —деб ёзади Миршарапов кўчаси 1 проезд 24-уйда турувчи Ь. Исмоилов.

Йўловчилардан Н. Назаров, Ж. Қўрқмасбоев, Е. Шоқосимов ва бошқалар ҳам транспорт қатновидаги камчиликлар ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришган.

Ҳалол меҳнат қилиб кўпчилик олқишига сазовор бўлаётган ҳайдовчилар жуда кўп. Редакциямизга келаётган хатлар орасида хушмуомала, хушфъел ҳайдовчилар номига билдирилган миннатдорчилик хатлари ҳам кўп. «Биз яқинда 83—16 ТНЖ номерли таксига чиқдик. Ҳайдовчи аёл жуда хушфеъл экан. Унинг хизматидан жуда мамнун бўлдик. Афсуски, исм фамилиясини сўрамаган эканмиз. Ҳурматли редакция, 1-автокомбинатнинг бу ажойиб ҳайдовчиси номига газета орқали бизнинг миннатдорчилигимизни айтиб қўйсангиз» — деб ёзишибди одессалик меҳмонлар О. Шатуновский ва В. Шапиро.

Биз 1-автокомбинат директорининг ўринбосари Содиқ Умаров билан гаплашдик. У 83—16 ТНЖ номерли машинанинг ҳайдовчиси ҳақида қуйидагиларни билдирди:

— Бу аёл автокомбинатимизнинг энг илғор ҳайдовчиларидан бири ҳисобланади. Яқинда социалистик мусобақа ғолиби нишони билан тақдирланган Фотима Рашидова автокомбинатда қарийб 24 йилдан бери ҳалол меҳнат қилиб келаяпти. Ҳалол меҳнати, хушмуомалалиги, ғамхўрлиги учун уни коллективимиз жуда ҳурмат қилади. Фотима опа шаҳар Советининг депутати сифатида жамоатчилик ишларини олиб бормоқда.

1-автокомбинатда бундай илғор шоферлар жуда кўп. Борис Круповлянский, Эргаш Махамедов каби ҳайдовчилар ўз меҳнати билан обрў топганлардан. Ишлаб чиқаришдаги муваффақиятлари учун Б. Круповлянский яқинда «Жигули» енгил автомашинаси билан мукофотланди. Ўзининг ҳалол меҳнати, маданиятли хизмати билан элга манзур бўлаётган шоферлар автопаркларда ҳам, трамвай ва троллейбус деполарида ҳам жуда кўп. 4-автопаркнинг ҳайдовчиси Собиржон Каримжонов меҳнатдаги муваффақиятлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Бу машҳур шоферни ҳайдовчилар ҳам, йўловчилар ҳам ҳурмат қилишади, эъзозлашади. Ёшлар мана шундай илғор ҳайдовчилардан ўрнак олишади, уларнинг иш тажрибасини ўрганишади. Автобус ва таксопаркларнинг раҳбарлари айрим тартиббузар ҳайдовчиларнинг жиловини тортиб қўйишлари, коллектив ўртасида сиёсий тартибиявий ишларни кучайтиришлари, шунингдек, илғорлар тажрибасини кенг ёйишлари зарур.

Б. ШАРИПОВ.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ДАРМОНДОРИНИНГ ХОСИЯТЛАРИ

Баҳорда киши кўп толиқади. Негаки, қиш фаслида кўп витаминлар сарфлаб юборилади. Хўш, витамин нима ва унинг хосиятлари қандай?

«Витамин» сўзи икки сўздан иборат бўлиб, «вита» — ҳаёт, «амин» — азотли модда деган маънони англатади, овқатда витаминлар ниҳоят оз миқдорда бўлса ҳам, киши ҳаёти учун аҳамияти жуда катта.

Агар одам овқат билан бирга етарли миқдорда витамин қабул қилмаса, тезда сезилмайдиган хасталик — гиповитаминоз юз беради.

Гиповитаминознинг асосий белгилари қуйидагилардан иборат: кишининг иштаҳаси йўқолади, бедорлик сезади, юрак ўйнаш, тез чарчаш каби аломатлар ҳам пайдо бўла бошлайди. Бундай ҳолат кўпинча эрта баҳорда пайдо бўлади.

Агар овқатда ҳеч қандай витамин бўлмаса, бир мунча вақт ўтгач, кишида маълум касалликлар, масалан, цинга (лавша), шапкўрлик, чиллашир хасталиклари пайдо бўлади, бундай касалликларни авитаминоз дейилади.

Ҳозирги вақтда бир қанча витаминлар борлиги маълум. Витаминлар лотин ҳарфлари билан кўрсатилади: Масалан, витамин А, В, С, Д каби.

Витамин А ва Д асосан ҳайвонлар мойида (сариёғ ёки маска мой), сут, қаймоқ, тухум, ҳайвонлар жигари ва балиқ уруғида кўп бўлади. Бундан ташқари, витамин А ўсимликларнинг кўп қисмида, сабзи, помидор, пиёз, ўрикда серобдир.

Витамин А кўзни равшан қилишда катта роль ўйнайди. Витамин А етарли бўлмаса, бир мунча вақт ўтгандан кейин киши яхши кўрмайдиган бўлиб қолади. Бу ҳол, айниқса, қоронғи туша бошлаган вақтда сезиларли даражада бўлади. Бундай аҳволни халқ ўртасида шапкўрлик дейилади. Шунинг учун бундай одамларга жигар ейиш тавсия этилади. Бир неча марта жигар ейилгандан кейин, кўз қайтадан яхши кўрадиган бўлади, чунки юқорида айтганимиздек, жигар таркибида витамин А кўп.

Овқатда витамин А бўлмаса ёки у етарли миқдорда бўлмаса, кишининг юқумли касалликларга қаршилик кўрсатиш қобилияти ҳам пасаяди. Натижада, одамга турли юқумли касалликлар тез юқадиган бўлиб қолади. Киши кунига 1—2 миллиграмм витамин А қабул этиши керак.

Витамин Д — суяк тўқимасининг таркибига киради, унинг тузилишида катта роль ўйнайди. Агар овқатда витамин Д етарли миқдорда бўлмаса, бола яхши ўсмайди, унда рахит касаллиги пайдо бўлади. Рахит касаллигида суяклар узоқ вақтгача қотмайди.

Витамин B_1 буғдой, серкепак унда ва шу ундан қилинган нон таркибида, ловия, мош ва айрим сабзавотларда кўп бўлади. Кепаксиз унда, оқ нонда витамин B_1 жуда кам бўлади. Шунинг учун, оқ нондан кўра қора нон фойдалироқ деб ҳисобланади.

Витамин B_2 етишмаса, болалар яхши ухламайди, уларда юқумли касалликларга қаршилик кўрсатиш қобилияти пасаяди. Бу витамин кўпроқ сутда, гўшт ва нонда бўлади.

Витамин С (аскорбин кислотаси). Бу витамин овқатда бўлмаса, кишида скорбут ёки цинга касаллиги пайдо бўлади, картошка, карам, болғор гаримдориси, помидор ва наъматак мевасида витамин С жуда кўп бўлади.

Мевалардан олма, лимон, маймунжон, апельсин, мандарин витамин С га жуда бойдир.

Киши кунига камида 50—70 миллиграмм витамин С олиши керак, оғир жисмоний иш қилганда, иссиқ кунда, ҳомиладорлик даврида ва бола эмизадиган хотинларда витамин С га эҳтиёж ошади, бу вақтларда кунига 125—150 миллиграмм витамин С қабул қилиш керак бўлади.

Агар кундалик овқатдаги витамин С нинг миқдори организм эҳтиёжини батамом қоплай олмаса, кишида гиповитаминоз С аломатлари пайдо бўлади: киши тез чарчайди, бедармонлик сезади, уйқу босадиган бўлиб қолади, оёқ-қўл бўғинларида, оёқларида, ҳатто кўкрагида оғриқ сезади. Терида тузалиши қийин бўлган йирингли яралар пайдо бўлади. Кишига юқумли касалликлар тез юқадиган бўлиб қолади. Организмни витамин С билан тўла таъмин қилиш учун турли сабзавотлар, ялпиз, кашнич, кўк пиёз, укроп, помидор ва карамларни кўп истеъмол қилиш керак.

Витамин С қуёш нурида иссиқлик таъсирида узоқ чидай олмайди, улар таъсири остида витамин С парчаланиб кетиб, кучини йўқотади. Шунинг учун, қуёшда қуритилган мева ҳамда сабзавотларда витамин С деярли бўлмайди. Узоқ вақт сувда қайнатиб пиширилган сабзавотларда витамин С нинг кучи парчаланиб кетади; овқат тайёрланадиган идишларнинг қопқоғи бўлмаса ёки овқат кўп шопирилса ҳам витамин С нинг кучи камайиб кетади. Шунинг учун, пиширилиши лозим бўлган сабзавотларни эзилиб кеттунча пишириш ярамайди.

Н. ШАЙХОВА,
шаҳар санитария маорифи уйининг бош врачи.

Кекириш сабаби нима?

Кекириш ёки аэрофагия — бу қорин ёки қизил ўнгачдаги газларнинг ихтиёрсиз равишда оғиздан чиқаришдир. Одам ҳамиша озгина миқдорда ҳаво ютиб туради, яъни қорнида доимий равишда газ бўлади. Одатда, бу газ сезилмай чиқиб кетади, лекин айрим вақтларда кекириш ҳосил бўлади.

Соғлом кишилар газли сув ёки пивони кўп ичсалар, сабзавот ва меваларни кўп истеъмол қилсалар, кекириш ҳосил бўлади. Агар киши шошилиб овқатланса ёки қуруқ овқат еса (бунда ҳаво кўп миқдорда ютилади ҳам) кекиради. Овқатланиш режимига риоя қилган ҳолда бундай кекиришдан қутилиш мумкин.

Кўпинча, аэрофагия овқат ҳазм қилиш органлари касалланганда — гастрит, яра, қориннинг чиқиш бўлими торайиб қолиши ҳолларида ҳосил бўлади.

Киши кекирганда, кўпинча оғизга бир оз ошқозон суви ўтади. Аччиқ кекириш одатда ошқозон сувининг ўта кислоталанганидан ёки меъёридан ортиқ ишлаб чиқилишидан далолат беради. Лекин айрим пайтларда ошқозонда кислота ачиганда, ошқозон сувида кислота миқдори кам бўлса ҳам, шу ҳолат содир бўлади. Аччиқ кекириш ошқозонга сафронинг ўтиши натижасида ҳосил бўлади.

Агар киши муттасил равишда кекирса, врачга мурожаат қилгани маъқул. Аэрофагия ҳолатидаги кишиларни даволаш ўзига қараб бўлиши лозим, чунки кекириш ҳосил қиладиган касаллик ҳар кимда ҳар хил бўлади.

Л. П. МЯГКОВА,
медицина фанлари кандидати.

Пойтахтимиздаги шаҳар физиотерапия поликлиникаси меҳнаткашларга намунали медицина хизмати кўрсатмоқда. Бу йирик медицина даргоҳи энг замонавий медицина техникаси билан жиҳозланган.

СУРАТДА: функционал диагностика лабораториясининг ҳамшираларидан Ананда Муродова билан Елизавета Палагашвили беморнинг юрак ҳолатини кузатиш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

Сут ичинг

Сут ва сут маҳсулотлари аҳолининг, айниқса, болалар ва беморларнинг, эмизукли оналарнинг энг яхши озуқа маҳсулоти ҳисобланади. Ўзининг кимёвий ва биологик хусусиятлари жиҳатидан сут бошқа барча маҳсулотлардан юқори туради.

Сутда юздан ортиқ модда бўлиб, шулар жумласидан оқсил таркибига кирувчи 20 дан ортиқ аминокислота, ёғлар таркибига кирувчи 40 дан ортиқ ёғ кислоталари, бир неча хил сут шакари, 25 дан ортиқ минерал элементлар, 20 дан ортиқ витаминлар, ўнлаб ферментлар, гормонлар ва бошқалар бор. Аралаш овқат таркибига кирган сут ва сут маҳсулотлари унинг мазасини яхшилайди, тўйимлилигини оширади, овқатнинг хилини кўпайтиради.

Қадим замонлардаги файласуфлар, табиблар сутнинг кимёвий ва физикавий хусусиятларини билмай туриб, фақат организмга таъсирини текшириб ва кузатиб унга «оқ қон», «саломатлик манбаи», «ҳаёт шарбати» каби номлар беришган. Академик И. П. Павлов ҳар хил овқат маҳсулотларининг соғлом одамга ва бемор организмга таъсирини ҳар томонлама текшириб кўриб, «киши овқатлари орасида сутнинг алоҳида ўрин тутишини, «ҳамма вақт сут енгил таом ҳисобланишини ва кучсиз, касал ошқозонга ва жуда кўп юрак, буйрак, жигар каби органларнинг умумий оғир касалликларида берилишини» таъкидлаб ўтган эди. И. П. Павлов «сут табиат томонидан тайёрланган таом», деган эди.

Сут ва сут маҳсулотларида болаларнинг жисмоний ва руҳий ўсишига катта таъсир кўрсатувчи моддалар кўп. Буларга оқсиллар, ёғлар ва карбон сувлардан ташқари кальций тузлари, витмин А, витамин B_2 ва бошқалар киради. Шунинг учун ҳам сут ва сут маҳсулотларини етарли миқдорда истеъмол қилган болалар бақувват, гавдали ва ақлан етук бўладилар.

Хўш, шундай экан, болалар бир суткада қанча сут ва сут маҳсулотлари истеъмол қилишлари керак, деган савол туғилади. Овқатланиш соҳасида ишловчи олимларнинг айтишларига қараганда, сут ва сут маҳсулотлари киши оладиган суткалик калориянинг учдан бирини ташкил қилиши лозим, яъни бир киши (ақлий меҳнат билан шуғулланувчи)га бир суткада 3000 калория керак бўлса, ундан 1000 катта калорияси сут ва сут маҳсулотлари ҳисобига бўлиши лозим.

Агар сут, қатиқ, кефирнинг 100 грамми 125 катта калория беришини, 100 грамм пишлоқ 340 катта калория, 100 грамм творог ёки қаймоқ 180 катта калория энергия беришини билсангиз, бир кишига бир суткада қанча сут ва сут маҳсулотлари истеъмол қилиш кераклигини ҳисоблаш қийин эмас. Болаларга эса, ўртача бир суткада 500 грамм сут ёки қатиқ, 25—30 грамм сариёғ, 50 грамм пишлоқ, 50—100 грамм творог ёки сузма, қатиқ, қурт, 40 грамм қаймоқ ёки сметана истеъмол қилиш тавсия қилинади. Сутни, албатта ҳар куни истеъмол қилишга ҳаракат қилиш лозим. Сут ва сут маҳсулотларини етарли миқдорда қабул қилувчи болалар ҳар хил юқумли касалликлардан сақланади.

Шуни ҳам эсда тутиш керакки, сут ва сут маҳсулотлари фойдали экан деб, уни пала-партиш истеъмол қилиш ярамайди. Пастеризация қилинган ёки қайнатилган сут ва ундан тайёрланган маҳсулотларни истеъмол қилиш тавсия қилинади. Агар у тўғри сақланмаса, тегишли гигиена қоидаларига риоя қилинмасдан истеъмол қилинса, бруцеллёз каби касалликларни юқтириб олиш ёки сут ва сут маҳсулотларидан заҳарланиш мумкин.

А. ШАЯХОВ,
медицина фанлари кандидати.

Владимир Брагин

Доктор Думчевнинг саргузаштлари

Владимир Брагиннинг «Доктор Думчевнинг саргузаштлари» (Қалин ўтлар ўлкасида) роман-эртагини илмий-фантастик асар деб аташ мумкин.

Романнинг бош қаҳрамони Сергей Думчевнинг тақдири фожиали. Шунга қарамай қаҳрамон ўтлар ўлкасини «ўзлаштиради», ақл-заковати билан бу ўлкада яшовчи йиртқичлар устидан ғалаба қозонади. Ҳамма вақт хавф остида яшашига қарамай изланади, кашфиётлар қилади.

Қуйида шу китобдан парча босамиз. Унда москвалик ёзувчининг бир вақтлар ғойиб бўлиб қолган доктор Думчевнинг изига тушгани ҳақида мароқли ҳикоя қилинади.

ШУНДАЙ ҚИЛИБ, ЙЎЛГА!

«Албатта, Қуёшнинг инсон билан иши йўқ. Аммо инсон Қуёш билан доимо қизиқади. Икки минг йилдан зиёдроқ вақт аввал Эратосфен Қуёшдан тушган соя ёрдамида ер куррасининг ҳажмини ҳисоблаб чиқди. Ернинг айланаси экваторда 250 минг стадий, тахминан 38000 верстга тенглигини ҳисоблади! Ахир қадимги грек географи Эратосфен билиши мумкин бўлган олам шу қадар тор эдики!..

Мен қум устига Эратосфен билган оламни чизаман: унда Америка, Австралия йўқ, Ўрта ер денгизининг иссиқ соҳиллари... Эрон... Скифия... Дунё шу қадар тор эди! Эратосфен олдида ҳайратга соларли рақам — 250000 стадий пайдо бўлди. Инсон қалбини қўрқув, ожизлик эмас, балки шижоат, билиш, кашф этиш, кўриш ташналиги қамраб олди. Математик ҳисобларни шошилмай ечган сари Эратосфен олдида олам кенгая борарди. Аммо менинг олдимда олам ва буюмлар бирдан улғайди. Бирданига! Ҳа, юз, икки юз баравар! Қийин соат, тушуниб бўлмайдиган дақиқа!

...Бугун сафар халтасини тўлдирдим. Унда бу ўлкадаги кузатишларим ва кашфиётларим ҳақидаги кундалик дафтарим бор. Юк ҳайвони билан босиб ўтадиган йўл чексиз, ялангликк эса поёнсиз. Мени ташвиш ва қўрқув қамраб олмоқда.

Зулмат қумдаги чизиқларини яширмоқда. Ухлаш вақти бўлди...»

«2876 рақамли бу варақни эрта тонгда ёзиб тўлдиряпман.

Кеча, қумдаги чизиқларни тун яширгандан кейин, юлдузларга узоқ-узоқ тикилдим. Негадир, улар ўз осмонида ёлғиз ва ғамгин яшайдилар, деб ўйладим. Уларга раҳмим келди. Мен уларга «Зерикманглар!» дедим. Ниначи личинкаси сувни отиб чиқариб ҳаракат қилади. Катта байрамлар ва халқ сайиллари вақтида ёнаётган мушак ҳам шу принцип асосида ҳавога учади. Одамлар шу усул ёрдамида самовий кемаларини Ердан Ойга ва, олисдаги сайёралар, сизларга юборадилар. Улар инсон овози ва кулгусида иликроқ ва қувноқроқ бўлиб қоладилар. Нима? Сизлар жуда олисдамисизлар? Ҳечқиси йўқ, инсон сизга ҳам учиб боради! Ниначи личинкаси — жонли ракета двигатели! Уни мен бу ерда ҳаракат қилаётган пайтида кўрдим. Бу мен кундалик дафтаримга ёзиб қўйган кашфиётлардан биттаси, холос. Мен бу кундаликни одамларга олиб бориб бераман.

Уйимнинг туйнугини тош билан бекитар эканман, юлдузларга «Хотиржам ухланглар!» дедим. Улар менга жавобан янада кучлироқ порлади ва ҳатто нур киприкларини осмонда қоқиб қўйди. Бугун кашфиётлар кундалигига шу варақни ҳам қўшиб қўяман. Яхши! Кўнглим тинч. На журъатсизлик, на қўрқув бор. Юк ҳайвонлари боғлоқлик турибди. Дижонваль... Дижонваль... Унинг барометри орқали об-ҳаво қандай бўлишини билиш учун кетяпман. Етиб боргунимча Поливанов тўғрисида ўйладим... Барометр ҳаво очиқ, иссиқ бўлишини кўрсатяпти.

Шундай қилиб, йўлга! Бу барометр кўп йиллар давомида мени бир марта ҳам алдагани йўқ...»

Ченск педагогика институтининг директори Степан Егорович Тарасевич мийиғида кулди:

— Текстнинг ғалатилиги, номаълум барометр системасини эслатиш, бунинг устига кимдир нима сабабдандир текстни бизга номаълум усул билан ўнлаб марта кичрайтиргани (уни машинисткага айтиб туриш учун кучли лупа орқали ўқишга тўғри келди), буларнинг ҳаммаси биргаликда ҳар қандай одамнинг бошини айлантириб қўяди.

Степан Егорович мен майда ёзувли митти, ғоят юпқа қоғозни солиб келган гугурт қутисига тикилди.

— Айтмоқчи, бу варақлар меҳмонхонадаги сизнинг хонангизга тасодифан ташланган гулдаста ичида экан, дедингизми? Шундай эмасми? Лекин бу ҳазил! Ҳозир ўзингиз ҳам ишонч ҳосил қиласиз. Ҳозир студент Белянкинни чақираман, у дўстлари билан ҳазиллашиш учун нега бундай ғалати усул ва ғалати текстни танлаганини бизга тушунтириб беради.

— Текстни фотоаппарат ёрдамида кичрайтириш ҳам ҳазил учун қилинганми?

— Албатта.

— Аммо студент Белянкин рад этди. Бу варақларни у ёзмаган, у кичрайтирмаган.

— Шундай дедими? Сизга-я? Студентлар олдида-я?

— Ҳа!

— Биласизми нима?. Сиз институтга янги, бир тасодиф билан келган одамсиз. — Профессор Тарасевич бармоғини букиб, столни шошилмай, бир меъёрда тақиллатди-да киноясини яширишга уриниб, менга қаради. — Сиз москвалик ёзувчисиз шекилли? Институтда одатдаги ҳаёт давом этяптию бирдан.. пақ этиб гулдаста ва гугурт қутисини кўтариб нотаниш киши — сиз пайдо бўласиз. Қутичада варақлар бор, уларда эса Белянкиннинг афсонавий уйдирмаларию туйғулари тасвир этилган. Шундан кейин ажабланмаса ҳам бўлади — йигит уялиб, шошилиб қолган: йўқ, мен ёзган эмасман, деб жавоб қилган!

— Лекин ҳозир биз ўқиган хатда бирорта ҳам кулгили, ҳазил сўз йўқ, аксинча қандайдир саёҳат ва Эратосфен ҳақида, қандайдир юк ҳайвонлари тўғрисида ҳаяжон билан ҳикоя қилинади...

— Гапингизга қўшиламан, ҳақиқатан ҳам ғалати. Лекин уни ёзган, фотоаппарат ёрдамида кичрайтирган ҳам Белянкиннинг ўзи деб ўйлайман. Ҳазил учун қилган! Ҳозир уни чақираман. — Директор эшикни очди: — Ирина Сергеевна, марҳамат қилиб... Кечирасиз. — У мен томонга ўгирилди? — Секретарь жойида йўқ. Ҳозир студентларга буюраман.

Директор чиқиб кетди.

Институтнинг узун коридорида «Белянкин, директор чақиряпти... Белянкин, директор чақиряпти!» деган бўғиқ овоз такрорланди.

ТАШВИШЛИ ШОДЛИК

Бу қандай содир бўлди? Ахир мен Ченскга атайлаб келмаганман. Мен кассадан кемага билет олиб, денгиз орқали курорт шаҳарлардан бирига боришим керак; мен эса Педагогика институтида директорнинг кабинетида чарм креслода ўтирибман. Денгиз тўлқинлари ялтираши ўрнига китоб жовонлари ойнаси ялтираяпти: поёнсиз денгиз ўрнига деразалардаги бир оз ранги ўчган яшил пардалар. Студент Белянкин билан институт директори Степан Егорович Тарасевични нега кутиб ўтирибман? Сочлари оппоқ, босиқ, бир оз ҳорғин бу киши студентлар билан дўстона гаплашиб, институт ҳаётини миридан сиригача билса керак.

У тез қайтармикин?

...Москвада пьесам муваффакият қозонармикин деб хавфсираб, тиним билмай, ташвиш билан ўтказган сўнгги кунларим жуда чарчатиб қўйган эди мени. Поездга ўтирдим. Уч кун йўл юрдим. Поезддан кемага чиқиш учун Ченскда тушдим.

Поезд кеча саҳар пайтида келган. Вокзалдан тўғри пристанга йўл олдим. Кема қачон келишини сўрадим.

Менга жавоб қилишди:

— Кутинг! Сиз борадиган томоннинг кемаси эртага келади.

Кейин шаҳарни томоша қилдим. Тушда овқатландим. Шундан сўнггина меҳмонхона томон юрдим. Катта кўчадан, катта витриналари устига матодан соябон қилинган магазин ёнидан тоғ томонга қараган кўчага бурилдим. Кўчага асфальт ётқизишаётган экан. Ҳавони қизиган асфальт дуди ва чанг қоплаган. Аммо йўл бўйи гулзорлардан анқиган қалампиргулнинг ширин ҳиди, левкойнинг майин иси, атиргулларнинг ўткир ҳиди кузатиб борди.

Қаердадир арранинг қўшиғи эшитилди, гоҳ бараварига, гоҳ бирин-кетин урилаётган болға товуши келди.

Икки қаватли меҳмонхона биноси, чамаси, қадим вақтларда қурилган. У анча бесўнақай кўринарди. Биринчи қават ғиштдан, иккинчи қават ёғочдан қурилган эди. Чамаси бир вақтлар биринчи қаватда икки хўжайиннинг дўкони бўлган: бинонинг икки томонида эшик бўлиб, иккаласи ҳам иккинчи қаватга олиб чиқади. Энди бир эшикдан меҳмонхонага кирилади: бу эшикнинг устига «Тўлқин» деб ёзиб қўйилган. Иккинчи эшикдан, чамаси, квартираларга кирилади.

Меҳмонхонанинг ёруғ йўлкасида стол ёнида бир қиз ўтирарди. У сочини чамбарак қилиб олган эди.

(Давоми бор).

Жаҳон ойнаси

Нефть қидиришдаги ҳамкорлик

Нефть саноати соҳасидаги Совет — Ҳиндистон ҳамкорлиги катта тарихга эга. 1947 йилда Ҳиндистон мустақилликни қўлга киритгач, ёш республикада нефтга бўлган эҳтиёж жуда сезилиб қолди. Гап шундаки, мустамлакачилик вақтида Британия маъмурлари мамлакатда нефть саноатининг ривожланишига атайлаб йўл беришмаганди. Гарчи «қора олтин» 1867 йилда Ҳиндистоннинг шимолий шарқида Ассомда топилган бўлса ҳам, у ерда Дигбойдаги кичкина нефть тозалаш заводидан ташқари ҳеч қандай корхона барпо қилинмади.

Мустақил Ҳиндистон мавжуд бўлган дастлабки йилларда чет эл бирлашмалари республикани иқтисодий қисув остига олишга ҳаракат қилдилар. Уларнинг вакиллари Ҳиндистонда биринчи нефть қидиришга уриниб кўришни кулги остига олдилар. Ахир ўша пайтда мамлакатда нефть қудуқлари қазишни биладиган кишилар қарийб йўқ эди-да.

Ҳиндистонга Совет Иттифоқи ёрдамга келди. Бу кўп жиҳатдан бош министр Жавахарлал Неруннинг доно сиёсати ва унинг Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигига ишониши натижасида мумкин бўлди. Совет Иттифоқининг ёрдамида 50-йилларнинг охирида Ҳиндистонда бой нефть конлари топилди. Мамлакат ўзининг миллий экономикасини жиддий мустаҳкамлаш имкониятига эга бўлди.

СССР Ҳиндистонга сўнгги йилларда ҳам ёрдам беришни давом эттирди. Бу катта Бомбай конини очишга олиб келди. Совет Иттифоқи бундан ташқари қуруқликда нефтни қидириш учун махсус установкалар қуришда Ҳиндистонга ёрдам берди.

Ҳинд — Совет ҳамкорлиги нефтни қайта ишлаш соҳасида ҳам давом этди. СССРнинг ёрдами билан Ҳиндистонда Кояли ва Бараунида иккита нефть тозалаш заводи қурилди, эндиликда эса Матхурда йилига 6 миллион тонна нефтни қайта ишлайдиган 3-нефть тозалаш заводи қурилаяпти.

Жаҳон энергетика кризиси Ҳиндистон ҳукуматини бу муҳим ёнилғи турини қидириб топиш ва қайта ишлашга янада кўпроқ эътибор беришга ундади. Ҳиндистон нефть — химия саноати министри Д. К. Барау ўзининг мақолаларидан бирида қуйидагиларни ёзганди: «Жаҳонда энергетика кризиси ўсиб бораётганлиги ва халқаро нефть бозорида юзага келган аҳвол муносабати билан, бизнинг мамлакатимиз ўзини-ўзи нефть билан таъминлаши ғоят зарур бўлиб турибди. Шу мақсадда Ҳиндистон Совет Иттифоқи билан ҳамкорликни ривожлантиришга таянади».

Яқинда нефть саноати министри В. Д. Шашин бошлиқ совет делегацияси Ҳиндистонда бўлди. У Индира Ганди, планлаштириш министри Дхар, нефть саноати министри Баруа ва нефть ва табиий газ бўйича Ҳиндистон Давлат комиссияси аъзолари билан музокаралар олиб борди. Совет меҳмонлари Гуджарат ва Ассомдаги нефть конларини бориб кўришди, Матхурдаги нефть тозалаш заводи қурилишида бўлишди. Ҳиндистонлик ҳамкасблар уларга давлат секторида нефть қидириш ва қазиб олишдаги ютуқлари ҳақида гапириб бердилар.

Ҳиндистоннинг яқин келгусидаги вазифаси бешинчи беш йиллик план (1974 —79 йиллар) давомида нефть ишлаб чиқаришни тахминан 12 миллион тоннага етказишдан иборатдир. Бунинг учун нефтнинг янги конларини топиш ва мавжуд конларда уни ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарур.

Совет делегацияси нефть қидириш ва қазиб олишда Ҳиндистонга кенг ёрдам беришга СССР тайёр эканлигини билдирди. Шу мақсадда яқин вақт ичида Ҳиндистонга бир қатор йирик совет нефтчи олимлари келишади. Шу вақтнинг ўзида СССР лабораторияларида ҳинд мутахассислари ишлашади. Улар илмий тадқиқотлар ўтказишади, бунинг учун ҳозирча Ҳиндистоннинг ўзида зарур шароит йўқ.

Нефть саноатини ривожлантириш программасини амалга ошириш учун Совет Иттифоқи Ҳиндистонга бурғалаш жиҳозлари, кўчма буғ агрегатлари, эҳтиёт қисмлар ва бошқа нарсаларни етказиб беради. Ҳиндистонга 15 минг метр эмалланган қувур етказиб бериш ҳақида шартнома тузилди.

Бизнинг мустаҳкамланиб бораётган ҳамкорлигимиз Ҳиндистон нефть саноатини ривожлантиришда кенг истиқболлар очади.

Б. УОТС,
ҳинд журналисти
АПН.

ИХТИЛОФЛАР КЕСКИНЛАШМОҚДА

ЛОНДОН. Англия ташқи ишлар ва миллатлар дўстлиги министри Ж. Каллагэн парламентда сўзга чиқиб, Люксембургда ўз ишларини тамомлаган «Умумий бозор» мамлакатлари министрлар кенгаши сессиясининг якунлари тўғрисида баёнот берди. Бундан илгари хабар берилганидек, Англия шу сессияда ўзининг Умумий бозоридаги иштироки шартларини қайтадан кўриб чиқиш масаласини қўйган эди.

Каллагэн «Умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатлар билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар масаласини муҳокама қилиш чоғида, жумладан, улар ўртасида сиёсий маслаҳатлашувлар ўтказиш мумкинлиги тўғрисида фикрлашиб олиш чоғида ихтилофлар юз берганлиги муносабати билан таассуф билдирди.

Маҳаллий обзорчилар Лондоннинг талаби Умумий бозор аъзолари ўртасидаги ихтилофларни янада кескинлаштиради, деб уқтириб ўтмоқдалар.

ПАРИЖ. Франция ташқи ишлар министри М. Жобер «Европа-1» радиостанцияси мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Буюк Британиянинг «Умумий бозор»дан чиқиб кетишини Франция учун хавфли деб ҳисоблайман. Бу Англиянинг ўзи учун хавфлидир». Министр Франция Англиянинг ҳозирги иқтисодий қийинчиликларини ҳисобга олиб унинг «Умумий бозор»га «мувофиқлашиб олишига» кўмаклашишга тайёр эканлигини уқтириб ўтди. «Аммо биз яна бахслашиб ўтиришни истамаймиз», — деди М. Жобер.

Франция министри Ғарбий Европа АҚШнинг ҳимоясисиз ва мададисиз яшай олмайди, деган даъвони рад қилди.

(ТАСС).

Камбағалларга стипендия

ИСЛОМОБОД. (ТАСС). Покистон ҳукумати мамлакатда махсус давлат стипендиялари фонди тузишга қарор қилди. Шу қарорга биноан Покистон аҳолиси камбағал табақасининг коллежлар ва университетларда ўқиётган 1.000 студенти ҳар ойда давлат фондидан стипения олади.

Бу қарор Покистон ҳукмрон халқ партиясининг программасига биноан қабул қилинди. Покистон ҳукмрон халқ партиясининг программаси мамлакат аҳолисининг кам таъминланган табақалари — моддий аҳволини яхшилашга қаратилган.

САВДО-СОТИҚ РИВОЖЛАНМОҚДА

ДАККА. Бангладеш жамоатчилигининг кенг доиралари СССР билан савдо битими имзоланган куннинг икки йиллигини нишонламоқдалар. Газеталар, шу икки йил ичида Бангладеш билан Совет Иттифоқи ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми тўрт баравар ортганлигини таъкидламоқдалар. Матбуот СССР традицион экспорт товарларини Бангладешдан сотиб олгани ҳолда, ёш республикага суюқ ёнилғи, чўян, қишлоқ хўжалик машиналари, автомобиллар ва газлама етказиб бермоқда, деб қайд қилади.

(ТАСС).

ҚЎШНИ АФҒОНИСТОНДА

Гилам Шарқда безаккина бўлиб қолмай, балки зарурий «мебель» буюми ҳамдир. Мамлакат шимолидаги қишлоқлар гилам тўқишда шуҳрат қозонган. Бу сермашаққат иш зўр бериб меҳнат қилишни талаб этади. Секундига бир тугун, икки йилда эса бир неча миллион тугун тўқилиши билан гилам тайёр бўлади. Гилам тўқиш — даромадли иш ҳисобланади. Бу иш билан кўпинча хотин-қизлар шуғулланади, эркаклар эса тайёр буюмни шаҳарда сотишади.

СУРАТДА: гилам сотувчи Қобул кўчасида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

СПОРТ

ТЕННИС

КУТИЛМАГАН НАТИЖАЛАР

Мамлакатимиз энг кучли теннисчиларининг Тошкент турнирида дастлабки кутилмаган натижалар қайд қилинди. Жумладан, ҳамшаҳаримиз Н. Прокофьева («Буревестник») Совет Иттифоқининг кучли теннисчиларидан бири — таллинлик динамочи Е. Комаровани мағлубиятга учратди. Турнирнинг энг ёш қатнашчиси — москвалик ўн олти ёшли Наташа Чмирёва эса тажрибали мастер Роза Исланова устидан ғалаба қозонди. Москвалик спартакчи В. Борисовнинг ростовлик армиячи Е. Бобоедов билан учрашуви томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Дастлабки икки партияни 6:3, 6:2 ҳисобида ютган Борисов учинчи партияни 0:6 ҳисобида бой бериб қўйди. Аммо тўртинчи партияда у 14:12 ҳисобида ютиб, учрашувни ўз фойдасига ҳал қилди.

Н. Прокофьева билан И. Лимакина жуфт учрашувларда минсклик теннисчилар Л. Макарова ва Е. Черковскаяларни таслим қилишди.

ОЛДИНДА Л. АДАМОВИЧ

Мамлакатимиз қишлоқ шашкачилари чемпионатида беш тур учрашувлари ортда қолди. Кутилмаганда тажрибали мастерлар Лариса Агафонова ва Маргарита Яковенколарни ортда қолдириб, латвиялик спортчи Людмила Адамович пешқадамлик қилаяпти. Людмила И. Знотинайте («Нямунас», Литва), З. Бобобекова («Пахтакор», Ўзбекистон) ва Тамара Брагуц («Колхозникул», Молдавия)ларни мағлубиятга учратди ҳамда Т. Скрилёва («Қайрат», Қозоғистон) ва Л. Агафанова («Урожай» РСФСР) билан дуранг ўйнади.

Пешқадамлар сафида яна бир латвиялик шашкачи Д. Бумбуле ҳам бор. Ҳозирча икки ғалаба ва уч дурангдан сўнг у 3,5 очкога эга. Украиналик шашкачи З. Лаврись («Колос») ҳам шунча очко тўплаган. Кечиктирилган партияда ғалаба қозонган тақдирда россиялик ёш спортчи И. Вадмаева пешқадам билан тенглашиши мумкин.

Мусобақалар давом этаяпти.

ШАХМАТ

Борис Спасский: «Кураш кескин бўлади»

Бугун Ленинград шаҳрида шахмат бўйича жаҳон чемпиони Роберт Фишер билан бўладиган матчга даъвогарларнинг ярим финал учрашуви бошланади. Шахмат столи ёнига гроссмейстерлар Борис Спасский ва Анатолий Карпов ўтиришади. 12 апрелда эса Одесса шаҳрида яна икки даъвогар — гроссмейстерлар Тигран Петросян ва Виктор Корчной ўртасидаги матч бошланади.

Бу учрашувлар арафасида «Тошкент оқшоми»нинг мухбири ярим финал матчларининг иштирокчиларидан бири, Пятигорск шаҳрида тренер И. Бондаревский раҳбарлигида бўлғуси матчга ҳозирлик кўраётган жаҳон экс-чемпиони Борис Спасский билан учрашиб, бир неча саволларга жавоб беришни илтимос қилди.

— Борис Васильевич, шахматнинг кўплаб ишқибозлари, шу жумладан, ўзбекистонлик шахмат мухлислари ҳам чорак финал учрашувларини, айниқса, сиз билан америкалик гроссмейстер Роберт Бирн ўртасидаги матчни катта қизиқиш билан кузатиб бордилар. Сиз мухлисларнинг ишончини оқладингиз ва матчда муддатидан олдин ғолиб чиқдингиз. Шундай тасаввур пайдо бўлдики, рақибингизни гўё жуда осонлик билан енгдингиз...

— Бу тасаввур бироз тўғри эмас. Ахир курашсиз, қийинчиликсиз, барча кучларни сафарбар қилмасдан спортни тасаввур қилиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам Роберт Бирн билан учрашувдан олдин анча ҳаяжонландим. Бу эса дастлабки партиялардаги ўйиним сифатига таъсир кўрсатди. Аммо кейинчалик ўзимни босиб олдим. Ўйин ўз йўналишига тушди. Матчда ғалаба қозонишим учун фақат 6 партия ўйнашнинг ўзи кифоя қилди. Айниқса, мен ғолиб чиққан иккинчи партия жуда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Шундан кейин рақибим ютуқларга тўла «кўникди» ва ўз имкониятларини намоён қила олмади.

— Учрашувлар ўтган шароит ҳақида қисқача гапириб берсангиз.

— Матч, умуман, яхши ташкил қилинган эди. Фақат жазирама иссиқ чинакамига халақит берди. Термометр устуни тез-тез 30 градусдан юқорига кўтарилиб турди. Матч жуда хотиржам, ўзаро ҳурмат вазиятида ўтди. Биз Бирн билан бир-биримизга ҳеч қанақа даъволар қилмадик.

Аммо сайр пайтида бизни иккита, баъзан эса учта бақувват полициячи кузатиб юрганлиги менга бироз ғалати туюлди. Менимча, бунинг ҳеч зарурати йўқ эди. Чунки мухлислар Бирнга ҳам, менга ҳам яхши муносабатда бўлишди.

— Ярим финал учрашувлари учун ташланган қуръа натижаларига қандай қарайсиз?

— Файласуфона. Биринчидан, қуръада ҳаммаси тасодифий. Иккинчидан эса бу босқичда кучсизлар йўқ, ҳамманинг имкониятлари деярли тенг. Шунинг учун ҳам қуръа сенга рақибликка кимни танлаши амалий жиҳатдан унчалик муҳим эмас. Аммо ҳар қайси ярим финалчини енгиш ҳам бир хилда қийин. Ҳаммаси ўзингга боғлиқ бўлади. Ҳар ҳолда кураш кескин бўлиши аниқ.

— Спасский — Карпов матчининг натижаси, сизнинг фикрингизча, қандай бўлади?

— Бу фақат матч тамом бўлгандан кейин аниқланади. Шуни айтишим мумкинки, учрашувга тайёргарлик даврида ўз рақибимнинг ижодини синчковлик билан ўргандим. Менга унинг етук, рационал ўйини ёқади. Карпов Полугаевский билан жуда аниқ ўйнади. Шунинг билан бирга, ўйлашимча, Анатолий Карпов ўзининг барча имкониятлари ва резервларини тўлалигича очган эмас. Унинг шахматчи сифатидаги шаклланиши давом этмоқда.

— Петросян ва Корчнойлар ўзаро қандай ўйнашади?

— Спортда каромат қилиш, умуман олганда, яхши натижа бермайди. Жаҳон экс-чемпиони Тигран Петросян ва Виктор Корчной сингари шахмат гигантлари баҳсида эса бу иш янада мураккаб. Шунинг учун ҳам Корчнойнинг чинданми ёки тасодифанми, ўзининг имкониятларини юқорироқ баҳолаганлигини эшитиб бироз ажабландим. Ўйлашимча, айнан Корчнойга қуръа энг «ёқимсиз» туҳфа ҳозирлаган. Ахир Петросян ҳамиша қатъий, аниқ ҳисоб билан, хотиржам ўйнайди. Шу сабабли уни енгиш жуда ҳам қийин. Корчной эса аксинча шахмат тахтасидаги «бўрон»ни севади, чигал вазиятлар яратади, бундай шароитда эса хато қилиш ҳам осон. Петросян эса одатда жуда сезилмайдиган хатоларни ҳам кечирмайди...

Шунинг учун ҳам, назаримда, ҳозир бу ҳақда қандайдир каромат қилиш мантиқсизлик бўлур эди.

— Ҳозирча Фишернинг бўлғуси рақиби ҳақида гапириш...

— Лозим эмас! Буни келажак кўрсатади.

— Борис Васильевич, кўп сонли тошкентлик шахмат ишқибозлари номидан бўлғуси учрашувларда сизга муваффақият тилайман.

— Раҳмат. Ишқибозлар ишончини оқлашга ҳаракат қиламан. Ярим финалчилар матчи ўткир, оригинал, ижодий жиҳатдан қизиқарли партиялар бериши шубҳасиз.

И. АЛИМОВ,
«Тошкент оқшоми»нинг махсус мухбири.

Пятигорск — Тошкент.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган кўп кунлик велосипед пойгасида қатнашиш учун Тошкентга келган қардош республикаларнинг пойгачилари шу кунларда машқ қилишяпти.

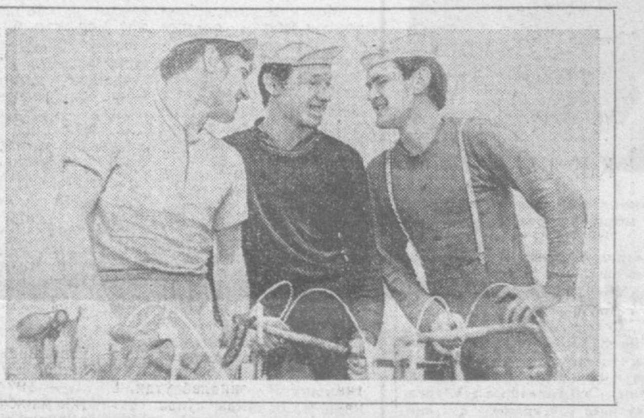

СУРАТДА: РСФСРнинг Пермь шаҳридан келган «Буревестник» командаси спортчилари (чапдан ўнгга) Г. Кузьмук, Н. Васин ва В. Церожко.

М. Нуриддинов фотоси.

Ҳар тўғрида

Қафасдаги... хонбалиқ

ПРАГА. Жанубий Чехия балиқ хўжалиги мутахассислари хонбалиқ кўпайтиришнинг янги усулидан самарали фойдаланмоқда. Ҳажми 16 куб метрли металл қафас ҳовуз тубига туширилади. Унга қўйиб юборилган хонбалиқлар майдаланган озуқа билан боқилади. Натижада бу балиқларнинг вазни одатдаги боқиладиган балиқларникидан 2 баравар тез ошди.

Бултур Глубока балиқ хўжалигининг меҳнатчилари шу янги методни биринчи марта қўллаб республикага 450 центнер хонбалиқ етказиб беришди.

Зағизғонлар «бўсаси»

КАНБЕРРА. Зағизғоннинг бутун дунёга машҳур бўлган боқибеғамлиги яқинда Сидней электр таъминоти тармоғида катта фалокатга сабаб бўлди. Австралиядаги бу йирик шаҳар атрофидаги кичик шаҳарчалар зағизғонларнинг айби билан деярли бир соатгача электр чироқсиз қолди.

Бу ҳодиса Сидней марказидан тахминан 20 километр четдаги Бэконхилл районининг Диксон кўчасида юз берди.

Икки зағизғон, — деб ҳикоя қилади бу воқеанинг шоҳиди бўлган кишилар, — юқори вольтли линиянинг симларига қўниб турган эди. Қандайдир бир дақиқа ичида, балки бизга шундай туюлгандир, қушлардан бири гўё «бўса» олгандек, бошқа симда турган қушнинг тумшуғига тумшуғини тегизди. Шу заҳоти лов этиб мовий аланга чиқди, нимадир қаттиқ портлаб кетди, симёғочга ўрнатилган трансформатор будкасидан қоп-қора тутун чиқа бошлади. Залворли симлар ерга узилиб тушди.

Қушларни симёғочдан бир неча қадам наридан топишди. Паррандалар алангадан жизғанак бўлиб ёнма-ён ётишган экан.

Археологлар топилмаси

БОГОТА. Колумбия антропология институтининг ходимлари Магдалена департаментидаги Сьерра-Невада-ДеСанта-Марта тоғидан Колумб давригача яшаган индеецларнинг 80 та қароргоҳи қолдиғини топишди. Уларнинг фикрича, бизнинг эрамиздан 1000 йил олдин ҳам шу районда қадимий индеецларнинг Тайронас қабиласи яшаган.

Қадимий аҳолининг мураккаб инженерлик иншоотлари кишини ҳайратда қолдиради, деб таъкидлайди антропологлар.

Қазилмалардан топилган меҳнат қуроллари, Тайронас индеецлари деҳқончилик билан шуғулланганликларидан далолат беради. Бунинг учун улар тоғ қияликларидан эни 15 метр, узунлиги 2,5 километр келадиган айвонлар қуришган. Айвон деворларини улар тош териб мустаҳкамлашган.

Тогонинг миллий музейи

КОТОНУ. Того ҳукумати миллий музей ташкил қилишга қарор қилди. Унинг экспозицияси Тогонинг тарих, этнография ва маданиятига бағишланади. Музей ҳузурида ботаника боғи билан ҳайвонот боғини ҳам яратиш мўлжалланмоқда. Боққа томошага келганлар ранг-баранг ўсимлик ва ҳайвонот дунёси билан танишадилар. Шу боғнинг ўзида Тогода яшаган турли элатларнинг архитектура ёдгорликларини йиғиб, қишлоқ қуриш планлаштирилмоқда. Томошабинларнинг кўз ўнгида ҳунармандлар ишлаб туришади.

(ТАСС).

СУРХОНДАРЁЛИК ЁШЛАР МЕҲМОНИ

Охунбобоев номидаги Тошкент ёш томошабинлар театри Сурхондарёга гастролга келди. Меҳмонлар Термизнинг ва Шеробод даштида қурилган посёлкаларнинг ёш аҳолисига «Абдулла Набиев», «Ёш Насриддиннинг саргузаштлари», «Тўрт эгизак» спектаклларини ҳамда бошқа постановкаларни кўрсатадилар. Спектаклларда театрнинг етакчи артистлари — Ўзбекистон ССР халқ артистлари Карим Хонкелдиев, Муҳаббат Йўлдошева, Манзура Ҳамидова қатнашишади.

Гастроллар ўн кун давом этади.

(ЎзТАГ).

Денгиз мушукларининг мана бу каттагина тўдаси Сахалиннинг ғарбий соҳилидаги Невель балиқчилик порти бетон тўлқин қайтаргичини ўзлари учун баҳорги манзилгоҳ қилиб олишибди. Тюленлар оиласига кирадиган бу денгиз ҳайвонлари ниҳоятдақўрқоқ бўлади. Денгиз мушуклари одамларга ниҳоятда яқин, шаҳар кварталларидан бор-йўғи 100 метр узоқликда яшаётган ягона жой — Невель бўлса керак. Мазкур қароргоҳни невелликлар шаҳар Советининг махсус қарори билан ўз муҳофазаларига олишган. Ҳатто кемалар ва денгиз буксирлари ҳам тўлқин қайтаргични узоқдан айланиб ўтишади.

СУРАТДА: Невель порти тўлқин қайтаргичидаги денгиз мушуклари.

О. Галушко фотоси. ТАСС фотохроникаси.

● Ножўя иш — келтирар ташвиш

Пештахта ортидаги агроном

Абрўй ёшлигиданоқ мўмайгина пул топиш «касали»га чалинди. Ўзини ўтга, сувга ўрса ҳам енгил-елпи ҳаёт кечира бошлади. Таниш-билишлари орасида «бойвачча» номини олиб, ғоздек юриш қиладиган Абрўйнинг бир куни «пат»и юлиниб қолди. У давлат ва халқ мулкига текинхўр панжаларини ботираётган пайтда миси чиқди. Халқ суди уни 4 йил озодликдан маҳрум этди.

...Орадан 15 йил ўтди. Қаршимизда мана, яна ўша Абрўй қора курсида маъюс ўтирибди. Нималарнидир ўзича пичирлаб сўзлаяпти. Қани, биз ҳам қулоқ солайлик-чи, нима деркин у?

— Самарқанд областининг Пастдарғом районидаnман. Улус қишлоғи. 40 ёшимда бошимга яна шу савдолар тушганига ҳайронман. Наҳотки, тавбамга таянмай, Тошкентга парвона бўлиб учиб келсам. Тўғри, аввал Қишлоқ хўжалик институтини битирдим. Маълумотим олий, агрономман. Қишлоқда бригадир бўлиб ишладим. Лекин, тирикчилик қурсин, катта харажатта ўрганиб қолганингдан кейин, нуқул кафтингни бир-бирига ишқаларкансан.

Бир кечанинг ўзида қишлоқдан пинҳоний ғойиб бўлдим. Тошкентга келиб, таниш-билишларимнинг пинжига елимдек ёпишиб олдим. Буни қарангки, Киров районига қарашли 5-сабзавот-мева магазинига сотувчи бўлдим. Омад-да, аввал судланганлигимни ҳеч ким билмади, шекилли..? Олий маълумотли агроном эканлигимни билиб қолишмасин деб, дипломимни мижиқлаб сандиққа отдим.

Апельсинни ким ёмон кўради дейсиз? Лекин мен ёмон кўрадиган бўлиб қолдим. Худди шу харидоргир апельсин афт-ангоримни ўзиникидек сарғайтириб юборди-да. Ҳа, авжи савдо қизиб турган пайтда, Киров районининг оператив ходимлари совуқ сув пуркадилар. 6 килограмм апельсинни 240 грамм кам тортибман. Бунинг устига, 60 тийинни, хуллас, бир харидордан жаъми 93 тийин юлиб қолибман Ҳа, мисим чиқди, мисим...

Ҳукм ўқиб эшиттирилди. Айбдор А. Турсуновнинг бир йил қаттиқ режимлик қамоқ жазосига ҳукм қилинганлигини судда қатнашганлар маъқулладилар.

А. ФАТТОҲОВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10|IV да **Севги ва қилич**, 11|IV да **Аида** 12|IV да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10|IV да **Парвоз**, 11|IV да **Абу Райҳон Беруний**, 12|IV да **Комиссия.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10|IV да **Замонали ва Омонали**, 11|IV да **Фарғона тонг отгунча**, 12|IV да **Ҳонума Ҳоним.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 10|IV да **Алғов-далғов**, 11|IV да **Мудҳиш вазият**, 12|IV да **Ташвишланманг, онажон!**

«Ўзбекконцерт»

СВЕРДЛОВ НОМЛИ ҚОНЦЕРТ ЗАЛИДА

12, 13 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ЛИВАН «КАРАКАЛЛЫ» РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

ГАСТРОЛЛАРИ

Билетлар кундуз соат 2 дан бошлаб ҳар куни сотилади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

13 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 5 ДА

ЁШ ИЖРОЧИЛАР

КОНЦЕРТИ

«УРИК ГУЛЛАГАНДА»

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ГУЛСАРА ЁҚУБОВА

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари: ДИЛБАР ФАЕЗОВА, ДИЛАФРУЗ ЖАББОРОВА;

Солистлар: Ортиқ ОТАЖОНОВ, Дилором ҚАЮМОВА, Ҳотам ҲОЖИЕВ, Ҳадича АЛИМАРДОНОВА, Абдуқодир ЮСУПОВ, Рашида РАҲИМОВА, Малика АҲМЕДОВА, Қадам ХУЖАЕВ, Азим АЗИЗОВ, Саттор ИСЛОМОВ (оригинал жанр);

Телеминиатюра ва сўз устаси

ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ

Бутуниттифоқ Театрлар фестивалининг лауреати ЗАЙТУНА ТОЖИБОЕВА (конферанс, интермедия, сатира ва юмор).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ҲАВО ТРАНСПОРТИ ПАССАЖИРЛАРИ УЧУН МАЖБУРИЙ ҚОИДАЛАР

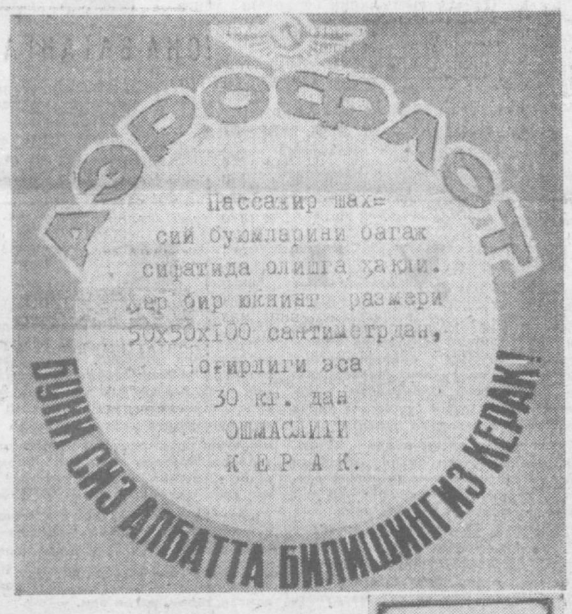

ҲАВО КЕМАЛАРИГА ПАССАЖИРГА УЗИ БИЛАН 5 КИЛОГРАММГАЧА ҚЎЛ БУЮМЛАРИНИ ОЛИШГА РУХСАТ ЭТИЛАДИ.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАТЛУБОТ ЖАМИЯТИНИНГ

КООПЕРАТИВ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1974—1975 ўқув йилига

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти IV разрядли ошпаз-кулинарлар, IV разрядли официантлар, саноат ва озиқ-овқат магазинлари учун сотувчилар, озиқ-овқат магазинлари учун контролер-кассирлар, заготовителларни тайёрлайди.

УҚИШ МУДДАТИ: ошпазлар ва официантлар тайёрловчи бўлимда — 2 йил; сотувчилар, контролер-кассирлар ва заготовителлар тайёрловчи бўлимда — 1 йил;

БИЛИМ ЮРТИГА УҚУВЧИЛАР ИМТИҲОНСИЗ, СУҲБАТ УТКАЗИШ ЙУЛИ БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бир йиллик ўқишга 8—10 синф ҳажмида маълумоти бўлган ёши 17 дан кам бўлмаган йигит ва қизлар, икки йиллик ўқишга ёши 16 дан кам бўлмаган йигит ва қизлар қабул қилинади.

АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАР 15 АПРЕЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мандат комиссияси 24—25 августда ишлайди.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш зарур: директор номига ёзилган ва танланган мутахассислик кўрсатилган ариза, 8 йиллик мактабни тугатганлик тўғрисида гувоҳнома ёки аттестат, 286-форма бўйича медицина справкаси, 4 дона фотосурат (3х4 см), меҳнат стажига эга бўлганлар меҳнат дафтарчаси, райпотребсоюз ёки райоининг йўлланма хати, турар жойидан справка.

Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

Уқишга қабул қилинганлар умумий асосларда стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртидаги ўқиш муддати узлуксиз иш стажига қўшилади.

Мурожаат учун адрес: 700056, Тошкент шаҳар, Циолковский кўчаси, 325-уй.

БУГУН ВА ЭРТАГА „ЗАНГОРИ ЭКРАН"ДА

10 АПРЕЛЬ — ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.45 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.55 Кичкинтойлар учун. «Қувноқлар даврасида». 19.25 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.40 Миллионлар ленинча университети. 19.55 «Рус тили». Илмий-оммабоп программа. 20.35 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 20.55 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. **ЧССР—СССР** терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида янгиликлар. **Тошкент кўрсатади.** 23.15 Буюк совет композиторлари Р. М. Глиэр (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 24.00 «Вақт» информацион программаси. 00.30 Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.45 Кўрсатувлар программаси. 18.50 Янгиликлар. 19.00 А. Н. Радишчев. «Петербургдан Москвага саёҳат». 20.00 Фан оламида. 20.30 Рангли телевидение. Болалар учун. «Моҳир қўллар». **Тошкент кўрсатади.** 20.55 «Қишлоқларимиз жамоли» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 21.25 Ҳамза номли музика билим юрти ўқитувчиларининг концерти. 22.00 «Ташналик». Бадиий фильм. 23.15 **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

11 АПРЕЛЬ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 «Совет ҳарактери». Телевизион очерк. 13.00 Рангли телевидение. «Таниш оҳанглар». 13.30 Рангли телевидение. «Биринчи муҳаббат». Телевизион бадиий фильм. 14.00 «Фан — ишлаб чиқаришга». 14.20 С. Прокофьевнинг «Золушка» балети. Совет Иттифоқи Давлат Академик Большой театрининг спектакли. Танаффус вақтида ҳужжатли фильм. 16.30 Кўрсатувлар программаси. 16.35 «Мамлакатимиз бўйлаб». Эстония ССР. 17.05 Шахмат мактаби. **Тошкент кўрсатади.** 17.35 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.45 Болалар учун мультфильм. 17.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби» (ўзбек тилида). 18.25 «Ўзбекхиммаш» заводининг муқобил плани — амалда. 19.25 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 19.40 Шеърият мухлисларига. 19.50 «Ахборот» информацион программаси. 20.10 «Ташаббус кенг қулоч ёйсин!» Қишлоқ хўжалиги ходимлари учун кўрсатув. 20.40 Алишер Навоий номли Ўзбек Давлат Академик опера ва балет Катта театри артистларининг концерти. 21.25 Кўрсатувлар программаси. 21.30 **Москва кўрсатади.**

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида: 11.30 Зоологиядан ўқув кўрсатуви. **Рус тилида:** 12.00 «Совнарком секретари». Телевизион ҳужжатли фильм. 12.25 Зоологиядан ўқув кўрсатуви. **Москва кўрсатади.** 17.35 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Қувноқ стартлар». 18.20 Рангли телевидение. «Спортлото» тиражи. 18.30 Рангли телевидение. «Колокольчик» театри. 18.45 Янгиликлар. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 18.55 «Ер — космос — ер». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.20 Реклама. **Москва кўрсатади.** 19.25 Рангли телевидение. «Қўшиқ ўрганинг». 19.45 Совет Иттифоқи — чет эллик дўстлар нигоҳида. 20.00 Рангли телевидение. Телевизион спектакль премьераси. **Тошкент кўрсатади.** 21.30 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа (рус тилида). 22.00 **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет.
10 АПРЕЛЬ, 1974 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ.
Р—03381. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3072.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33,81-42.